БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 205
24 НОЯБРЬ
ЧОРШАНБА
1954 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

ХАЛҚ СУДЛАРИГА САЙЛОВ

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Ўзбекистон ССРда халқ судлари сайловини 1954 йил 19 декабрьда — якшанба куни ўтказиш ҳақида Фармон чиқарди. Халқ судьялари ва халқ маслаҳатчилари сайловига тайёргарлик ва сайловни ўтказиш ишлари бу йил аввалги йиллардагидан фарқ қилиб, 30 кун ичида ўтказилади.

СССР Конституциясининг буюк демократик принциплари асосида тузилган социалистик қонунчиликни сақлаш ва янада мустаҳкамлашда ғоят катта роль ўйнайдиган халқ судлари умумий, тўғридан-тўғри ва тенг сайлов ҳуқуқи асосида, яширин овоз бериш йўли блан уч йил муддатга сайланади. СССРнинг сайлов ҳуқуқига эга бўлган ва сайлов кунигача 23 ёшга тўлган харбир граждани халқ судьяси ва маслаҳатчиси бўлиб сайланаолади. Сайлов кунигача 18 ёшга тўлган гражданлар иркига, миллатига, диний э'тиқодига, ма'лумотига, ўтроқлигига, ижтимоий чиқишига, мулкига, ўтмишдаги фаолиятига қарамай сайлаш ҳуқуқидан фойдаланадилар.

Халқ судларига ўтказиладиган сайлов бу сафар ҳам ўтган сайловлар каби коммунистлар блан партиясизларнинг мустаҳкам блоки асосида ўтади. халқимизнинг қудратли бирлигини, партия ва ҳукуматга чексиз садоқатини, совет демократиясининг зўр тантанасини ёрқин намойиш қилади. Бу йилги сайлов совет халқи Коммунистик партиянинг доно раҳбарлиги остида коммунистик жамият қуриш ишида мислсиз катта муваффақиятларга эришаётган, бешинчи бешйиллик планни муддатидан илгари тўла ва ошириб бажариш учун сабот ва қаҳрамонлик блан кураш олиб бораётган тарихий кунларда ўтмоқда.

Бутун мамлакатимиздагидек бизнинг республикамизда, шу жумладан областимизда ҳам халқ судлари сайловига тайёргарлик ишлари меҳнаткашларнинг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати ниҳоятда ўсган бир вазиятда олиб борилмоқда. Москвалилар ташаббусига қўшилиб, бешинчи бешйиллик планни муддатидан илгари бажариш учун мусобақалашаётган область саноат корхоналарининг ишчилари ва инженер-техник ходимлари халқ судлари сайлови кунига муносиб меҳнат совғалари тайёрламоқдалар. Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари 1954 хўжалик йилини муваффақиятли якунлаш, даладаги барча ҳосилни тезда йиғиб-териб олиб, келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин тайёрлаш учун курашмоқдалар.

Областьда халқ судьялари ва халқ маслаҳатчилари сайловига қизғин тайёргарлик бошланди. Сайлов округларининг рўйхати тасдиқланиб, матбуотда э'лон қилинди. Маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари сайловчиларнинг рўйхатларини тузишга киришдилар.

Тошкентда халк судлари сайловига тайёргарлик ишлари тобора кенгайтирилмоқда. Шаҳар партия комитети Ўзбекистон КП район комитетлари пропаганда ва агитация бўлимлари ва район ижроия комитетлари маданият бўлимлари ходимларининг сайловчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтиришга бағишланган кенгашини ўтказди. Марказий, Куйбишев, Киров ва Октябрь районларида партия ташкилотлари секретарьлари ва агитколлектив раҳбарларининг инструктив кенгашлари бўлиб ўтди.

Халқ судларига сайлов — энг муҳим сиёсий кампания бўлиб, барча судлар, юстиция органлари фаолиятини яхшилашда ва уларнинг омма блан алоқасини мустаҳкамлашда, суд муассасаларининг ишида социалистик қонунчиликни мустаҳкамлашда ғоят катта роль ўйнайди. Сайлов кампанияси давридаги бутун ташкилий ва оммавий-агитация ишлари суд муассасалари ишини тобора яхшилашга, омманинг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайратини янада оширишга хизмат қилиши керак.

Сайловга ташкилий-техника жиҳатидан пухта тайёргарлик кўриш сайловнинг муваффақиятли ўтишини та'минлайди. Меҳнаткашлар депутатлари Советларининг ижроия комитетлари сайловчиларнинг рўйхатини тузиш, сайлов пунктлари ташкил этиш, вакиллар танлаш, сайлов округларини тегишли сайлов хужжатлари блан та'минлаш, совет судьяларининг ўз ишлари ва халқ судларининг ишлари ҳақида сайловчиларга ҳисоб беришларини уюштириш — мана бу масалаларнинг ҳаммаси блан яқиндан шуғулланишлари керак. Ҳарбир сайловчини халқ судлари сайлови тўғрисидаги Низом блан таништириш ва бу низомнинг тўғри амалга оширилишини доимо назорат қилиб туриш зарур.

Халқ судьяларининг сайловчиларга ҳисоб бериб туришлари уларнинг ишдаги мас'улиятини оширади, мавжуд камчиликларни пайқаб олиб, ўз вақтида тузатишга ёрдам беради, гражданларни социалистик қонунчиликни кузатиб бориш руҳида тарбиялаш воситаси бўлиб хизмат қилади. Сайлов кампанияси даврида судьяларнинг ва халқ маслаҳатчиларининг ўз сайловчилари блан учрашувларини ташкил этиш, бу учрашувларда танқид ва айниқса қуйидан бўладиган танқидни кучайтириш, айтилган танқидий фикр ва мулоҳазалардан тўғри хулоса чиқариб олиш керак.

Халқ судлари составига кандидатлар кўрсатишга бағишланган йиғилишлар ҳамма жойда меҳнаткашларнинг актив иштироки блан ўтиши лозим. Халқ судьялари ва халқ маслаҳатчилари составига омма ўртасида катта обру ва ишонч қозонган, партия, хукумат ва халқ ишига чексиз содиқ бўлган, социалистик қонунчиликни охиригача қаттиқ туриб ҳимоя қилишга қобилиятли кишиларни сайлаш керак.

Совет суди Улуғ Октябрь социалистик революциясининг самараси бўлиб, социализмнинг юксак, чинакам демократик принциплари асосида ташкил топгандир. Кенг меҳнаткашлар оммасининг ишонч ва хурматига сазовор бўлган совет судининг бутун фаолияти барча гражданларни социалистик Ватанимизга садоқат руҳида, Коммунистик партиянинг доно сиёсати ва халқимизнинг асл манфаатларини ифодалаган совет қонунларига қаттиқ риоя қилиш руҳида, халқ ва давлат мулкига, меҳнатга социалистик муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашга қаратилгандир.

Совет суди ўзининг характери блан буржуа судидан тубдан фарқ қилади. Бизнинг мамлакатимиздагидек суд системаси дун'ёдаги бирорта капиталистик мамлакатда йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас. Совет суди халқ томонидан сайланади ва у ўзининг фахрли, мас'улиятли вазифасини жамоатчиликнинг назорати остида, халқ кўзи олдида амалга оширади. Октябрь революциясидан илгари Туркистонда суд системаси меҳнаткашларни шафқатсиз эзиш қуроли, уларни қаттиқ асоратда тутиш воситаси эди. Чор амалдорлари қонунлаштирган ва диний хурофатларга асосланган эски суд — бойлар судида демократизмдан асар ҳам йўқ эди. Қозилар бойларнинг, эксплуататорларнинг манфаатларини кўзда тутиб ҳукм чиқарар эдилар.

Буржуа мамлакатларининг судлари хукмрон синфларнинг меҳнаткашларни эзиш қуроли бўлиб, эксплуататорларнинг манфаатларини қўриқлашга, қуллик, зўравонлик, таланчилик ва халқларни жабрлаш дун'ёси бўлган капитализм негизларини ҳимоя қилишга, империалист монополистларга қарши курашаётган ишчиларни шафқатсиз жазолашга хизмат қилади. Америка ва Англия империализми суд органларидан ўсиб бораётган тинчлик, демократия ва социализм кучларини бостириш учун, меҳнаткашларнинг прогрессив жамоат ташкилотларини тақиқлаш ва уруш оловини ёқувчиларнинг манфаатларини қўриқлаш учун фойдаланмоқда.

Шаҳар ва район партия комитетлари сайловчилар ўртасида агитация-пропаганда ишларини ҳарқачонгидан ҳам кучайтириб юборишлари, агитпункт ва агитколлективларнинг ишларини намунали ташкил этишлари керак. Сайловчилар учун СССР Конституцияси тўғрисида, совет сайлов системаси, Совет Иттифоқида суд тузилиши тўғрисида, совет судининг демократик принциплари, совет революцион қонунчилиги ҳақида ва бошқа темаларда лекция ва докладлар уюштириш лозим. Лекцияларни ўқишга партия ва совет активлари, суд ва прокуратура ходимлари ҳамда олий ўқув юртларининг малакали ўқитувчиларини жалб қилиш керак.

Суд сайловига ҳартарафлама пухта тайёрланайлик, сайлов кунини меҳнатда янги ғалабалар блан нишонлайлик!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Советидан

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Совети отоқли давлат арбоби — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг а'зоси, СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари, СССР Олий Совети депутати, академик

Ўртоқ Андрей Януарьевич **Вишинскийнинг**

1954 йил 22 ноябрьда Нью-Йоркда тўсатдан вафот этганини чуқур қайғу блан билдирадилар.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ — **СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

СССР Министрлар Совети ва КПСС Марказий Комитетида

СССР Министрлар Совети ва КПСС Марказий Комитети **қарор қилдилар:**

1. А. Я. Вишинскийни дафн этиш учун М. Г. Первухин (раис), А. А. Громико, К. П. Горшенин, А. Ф. Горкин ва М. А Яснов ўртоклардан иборат Ҳукумат комиссияси тузилсин.

2. А. Я. Вишинскийнинг жасади солинган тобут Москвага олиб келинсин.

СССР Ташқи Ишлар Министрлигидан

СССР Ташқи Ишлар Министрлиги коллегияси ва Министрлик ходимлари коллективи СССР Ташқи ишлар министрининг Биринчи ўринбосари. Совет Иттифоқининг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги доимий вакили ўртоқ Андрей Януарьевич Вишинскийнинг вафоти муносабати блан чуқур қайғирадилар ва марҳумнинг оиласига та'зия билдирадилар.

Пахтачиликни механизациялаш учун кўплаб машиналар етказиб берамиз

Тошкент шаҳрида «Узбексельмаш», «Ташсельмаш», «Ташхлопкомаш», «Чирчиксельмаш» заводлари ва пахтачилик юзасидан махсус Давлат конструкторлик бюроси ходимлари активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда СССР Автомобиль, трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрининг ўринбосари ўртоқ А. А. Ежевский пахтачиликни янада комплекс равишда механизациялаш соҳасидаги вазифалар ҳақида доклад қилди.

Йиғилиш қатнашчилари янги пахта териш ва пахта тозалаш машиналарини ҳамда ер ишлаш машиналари ишлабчиқаришни ўзлаштириш сур'атини тезлатиш ва мавжуд машиналарни модернизация қилиш масалаларига алоҳида э'тибор бердилар.

Йиғилишда қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводлари ўз зиммаларига юклатилган вазифаларни тўла ва ошириб бажаришлари учун ҳамма имкониятлар мавжуд эканлиги кўрсатиб ўтилди. Лекин шунга қарамай заводларнинг ишлаб чиқариш қувватидан тўла фойдаланилмаётир.

Тошкент ва Чирчиқдаги қишлоқ хўжалик машинасозлиги корхоналарида бундай жиддий камчиликларнинг юз беришида СССР Автомобиль, трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлигининг ҳам айби бор. Музокараларда сўзга чиққан «Ташхлопкомаш» заводининг ишлабчиқариш бошлиғи ўртоқ Рамалис, «Чирчиксельмаш» заводининг директори Петрикин ва бошқа ўртоқлар Министрликнинг ишлабчиқариш планларини ўз вақтида тасдиқламасликлари ва заводларни моддий техника жиҳатдан та'минлаш масалаларига жиддий э'тибор бермаётганлиги ҳақида гапирдилар.

Кенгашда «Ташсельмаш» заводининг директори ўртоқ Оттигашев, Ўзбекистон КП Марказий Комитети Оғир саноат бўлими мудирининг ўринбосари ўртоқ Куличенковлар ҳам сўзладилар.

Муҳокама қилинган масала юзасидан қарор қабул қилинди. Қарорда пахтачиликни янада комплекс механизациялашни яхшилаш тадбирлари белгиланди. (ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1954 ЙИЛ 23 НОЯБРЬГАЧА БЎЛГАН

МА'ЛУМОТ

(процент ҳисоби блан)

Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан
Сирдар'ё	0,32	93,98
Мирзачўл	0,37	90,10
Верхне-волинск	0,29	89,70
Оржоникидзе	0,53	88,79
Калинин	0,66	86,74
Юқоричирчиқ	0,68	86,53
Гулистон	0,27	84,68
Қуйичирчиқ	0,55	80,49
Бўка	0,30	76,17
Оққўрғон	0,30	75,31
Ховос	0,32	75,22
Чиноз	0,35	74,95
Янгийўл	0,46	74,17
Октябрь	0,35	69,89
Оҳангарон	0,31	67,17
Бекобод	0,28	66,30
Пискент	0,25	62,46
Паркент	0,47	60,75
Ўртасарой	0,33	60,31
Ўртачирчиқ	0,38	59,92

Областимизда

Суратда: Тошкент тўқимачилик институти технология факультетининг 5-нчи курс студентлари комсомол а'зоси **С. Жалилова** (чапда) ва **М. Рўзимуҳамедова** институт лабораториясида калава ипнинг мустаҳкамлигини белгилаш юзасидан амалий машғулот ўтказмоқдалар.

Шамсутдинов фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

Ўнбир ойлик топшириқ муддатидан илгари бажарилди

Тошкентдаги кўтарма кранлар, қишлоқ хўжалиги машиналарининг айрим қисмлари ва турли хил кенг исте'мол буюмлари ишлаб чиқарувчи «Под'ёмник» заводининг коллективи кўпдан бери давлат программасини ортиғи блан бажариб, республикамиз саноат корхоналари ўртасидаги социалистик мусобақада олдинги сафда келмоқда. Бу илғор коллектив прогрессив иш методларини кенг қўлланиш, мавжуд ишлабчиқариш майдонидан рационал фойдаланиш ҳамда Ўзбекистон ССР 30 йиллиги юбилейи шарафига барча цехлар, смена ва бригадалар ўртасида ўзаро социалистик мусобақани кенг авж олдириб юбориш натижасида кун сайин янгидан-янги муваффақиятларга эришмоқда.

Завод ишчилари, хизматчилари ва инженер-техник ходимларининг самарали меҳнати натижасида ўнбир ойлик давлат плани ноябрь ойининг биринчи ярмидаёқ ялпи маҳсулот бўйича 110,2 процент, товар маҳсулоти бўйича 110,8 процент бажарилди. Шу давр мобайнида 1 миллион 441 минг сўмлик қўшимча маҳсулот ишлаб чиқарилди, маҳсулот таннархини камайтириш ҳисобига 694 минг сўм иқтисод қилинди, меҳнат унуми эса 12,2 процент оширилди. Ишлабчиқаришга татбиқ қилинган 68 рационализаторлик таклифи заводга ҳар йили 300 минг сўмга яқин фойда олиш имкониятини яратди. Ишлабчиқаришда бундай юқори кўрсаткичларга эришишда коммунист А. Гельзин раҳбарлик қилаётган 2-нчи механика цехи ва В. Овчинников бошчилигидаги темирчилик-пресс цехи коллективлари катта ҳисса қўшдилар. Бу цехларда ишловчи Е. Иванова, Ю. Привалов, В. Петров, В. Малахов сингари ўнлаб ишчилар систематик равишда смена нормаларини 3—3,5 ҳисса бажариб, коллектив ҳурматига сазовор бўлмоқдалар.

Заводда ҳозир 80 дан ортиқ ишчи бешйиллик топшириғини бажариб, келгуси бешйиллик ҳисобига ишлаётир. Новатор ишчилардан В. Орлов 1965 йил ҳисобига, Гаврилов, Постников, Наборщиков, Беликова каби ўртоқлар 1961—1962 йиллар ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар.

Қ. ҲИКМАТОВ.

Ўзбекистон олий ўқув юртларида Т. С. Мальцев системасини ўрганиш

Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг илмий кенгашида ерни ишлаш ва экин экишнинг Сталин мукофоти лауреати Т. С. Мальцев таклиф этган методини олий ўқув юртида ўрганишнинг дастлабки якунлари муҳокама қилинди. Донгдор дала мудирининг тажрибасини ўрганиш учун институтда ўқитилаётган фанларнинг курсларига тегишли ўзгартишлар киритилди.

Назарий машғулотлар блан бирга институтнинг та'лим-тажриба хўжалиги далаларида ҳам катта ишлар олиб борилмоқда. Буерда далалар қайтадан ускуналанган бешкорпусли плуглар блан 40 сантиметр чуқурликда ҳайдалди. Келгуси йил кўкламида ерни бироз юмшатгандан кейин участкага чигит экилади. Институт ходимлари та'лим хўжалигининг участкаларида тупроқнинг сув, ҳаво, озуқа моддалари ва бошқа режимларини агрофизик жиҳатидан текширмоқдалар. Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг ўқитувчилари Самарқанд область Ғаллаорол районидаги колхозларда кузги буғдой етиштириш бўйича ҳам тажриба ишлари олиб бормоқдалар.

Шунингдек В. В. Куйбишев номидаги Ўзбек қишлоқ хўжалик институти ва республикадаги бошқа олий ўқув юртларининг олимлари ҳам маҳаллий шароитни ҳисобга олиб, ерни Мальцев системаси бўйича ишлаш тажрибаларини йўлга қўймоқдалар. (ЎзТАГ).

Районда ободончилик ишлари

Бекобод районида ободончилик ишларига катта аҳамият берилмоқда. Райондаги 1-нчи ва 3-нчи «Далварзин» совхозларини туташтирувчи йўллар қайта ремонт қилинди. 3-нчи «Далварзин» совхозининг 1, 2 ва 5-нчи бўлимларидаги йўлларга шағал тўкилди. Ҳозир йўлларга тош терилаётир.

Калинин қишлоқ советига қарашли Будённий номли колхозда 1500 точкага эга бўлган радиоузел ўрнатилиб, ишга туширилди. 100 дан ортиқ колхоз а'зосининг уйига радио точкалари ўрнатиб берилди. Радиоузел орқали илғор теримчилар ва бригадаларнинг иш тажрибалари кенг оммалаштирилмоқда. Шунингдек колхозда 500 та от сиғадиган отхона ва молхоналар қурилди.

А. ЭҲСОНОВ.

„Правда“ колхози а'золарининг ютуғи

Юқоричирчиқ районидаги «Правда» колхозининг а'золари ўтган йили 496 гектар ернинг ҳар гектаридан 96,1 центнердан жут ҳосили олишга муваффақ бўлган эдилар.

Колхозчилар бу йил экин майдонини 555 гектарга кенгайтириб, ҳар гектар ердан 100 центнердан жут ҳосили етиштириш мажбуриятини олдилар. Улар фидокорона меҳнат қилиб, ана шу юксак мажбуриятни қоплайдиган даражада мўл ҳосил етиштирдилар ва йиғим-терим ишларини қизитиб юбордилар.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Пак Квансун бошчилик қилаётган бригада а'золари ҳозирданоқ ҳар гектар ердан 118 центнердан ҳосил йиғиб олдилар.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони коммунист Хон Николай бригадаси ҳам йиғим-терим ишларини уюштиришда Пак Квансун бригадасидан қолишмаётир. Ҳар иккала бригада ўртасида тузилган социалистик мусобақа ижобий натижалар бермоқда.

Мўл ҳосил етиштириш натижасида колхоз а'золарининг турмуши йил сайин яхшиланиб бормоқда. Улар ўтган йили 16 миллион сўм даромад қилган эдилар. Бу йил ундан ҳам кўп даромад қилиш кўзда тутилади.

В. СКОРОДУМОВ.

Колхоз қишлоғи обод бўлмоқда

Янгийўл районидаги Ниёзбоши қишлоқ совети районда энг кўркам ва обод қишлоқлардан бирига айланмоқда. Сўнгги икки йил ичида бу ерда катта клуб, ҳоммом, болалар яслиси, колхоз правлениеси учун бино ва 50 дан ортиқ колхозчига уй-жой бинолари қуриб берилди.

Ўтган йили қишлоқда иккита бошланғич ва битта ўрта мактаб бор эди. Ҳозир қишлоқдаги беш мактабда колхозчиларнинг 2000 га яқин ўғил-қизлари ўқиётир. Бу ерда ўрта ва олий ма'лумотлилар сони кўпайиб бормоқда. Қишлоқ ёшларидан 76 киши Москва, Тошкент, Самарқанд шаҳарларидаги олий ўқув юртларида илм олмоқда.

Қишлоқ меҳнаткашларининг уйларига электр ва радиоточкалари ўрнатилиб берилган. Қишлоқ интеллигентлари колхоз а'золари ўртасида турли темаларда лекция ва суҳбатлар ўтказмоқдалар. А. Сиддиқов, О. Эгамбердиев каби ўқитувчилар колхозчилар ўртасида Совет Ўзбекистонининг шонли 30 йиллик юбилейига бағишланган суҳбатлар ўтказдилар.

Й. ЗОКИРОВ.

Сабзавотдан мўл ҳосил

Сталин номидаги Чирчиқ электрохимия комбинати ҳузуридаги ёрдамчи хўжалик бўлимининг коллективи бу йил сабзавотдан мўл ҳосил етиштирди. Хўжаликда картошкадан бу йил ўтган йилга қараганда 300 тонна ортиқ ҳосил олинди. Шунингдек карам, лавлаги ва сабзи-пиёз каби сабзавотлардан олинган ҳосил ўтган йилдагига нисбатан бирярим баравар ошиқдир.

Комбинат ишчи, хизматчилари октябрь байрами арафасида арзон нарх блан 300 килограммдан помидор, сабзи, картошка олдилар. Комбинат ишчилар та'миноти бўлими 40 тонна помидорни тузлаб қўйди ва 5 тонна томат тайёрлади. Бу йил ишчиларга тарқатиш учун 200 тонна карам тузлашга киришилди. Шу кунларда комбинат ишчилар та'миноти бўлимига қарашли дўконларда сабзавот маҳсулотлари сотилаётир.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

Ўзбекистон ҳунармандчилик кооперацияси вакилларининг мажлиси

Тошкентда Ўзбекистон ССР ҳунармандчилик кооперацияси вакилларининг II мажлиси ўз ишини тамомлади.

Узпромсовет правлениесининг раиси ўртоқ Хўжаев «1951—54 йиллардаги хўжалик-молия ишларининг натижалари тўғрисида Узпромсовет правлениесининг ҳисобот доклади»ни қилди.

Докладчи ва музокараларда сўзга чиққан ўртоқлар ҳунармандчилик кооперацияси ҳисобот даврида республика меҳнаткашларининг халқ исте'моли молларига бўлган эҳтиёжларини қондириш соҳасида кўп иш қилганлигини та'кидладилар. Бирқанча шаҳарлардаги корхоналар реконструкция қилинди. цехларда кўп меҳнат талаб этадиган оғир ишлар машиналаштирилди ва поток линиялар вужудга келтирилди. Ҳунармандчилик кооперацияси корхоналари 2 мингга яқин металл ишловчи, тўқимачилик машинаси, тикувчилик машиналари ва бошка асбоб-ускуналарни олдилар. Буларнинг ҳаммаси 1952 йилда 1951 йилдагига нисбатан 87 миллион сўмдан кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқариш, 1953 йилда 73 миллион сўмдан кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқариш имконини берди. Шу йилнинг бошидан буён ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 155 миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот тайёрланди. Артельлар ҳисобот даврида мебель ишлаб чиқаришни икки баравар, кроватьлар ишлаб чиқаришни уч баравар оширдилар. Ҳархил идишлар, ички кийимлик, трикотаж ва бошқа моллар бирнеча марта кўпроқ тайёрланди.

Артельларга кун сайин бевосита раҳбарлик қилиш ўрнига жуда кўп қарорлар қабул этиш блан овора бўлганликлари, капитал қурилиш, оғир ишларни механизациялаш ва оммавий касбларда ишловчи кадрлар тайёрлаш масалалари блан яхши шуғулланмаётганликлари учун Узпромсовет ва ҳунармандчилик кооперацияси область советларининг раҳбарлари қаттиқ танқид қилинди. Фарғона, Андижон ва Сурхондар'ё область промсоветларининг раҳбарлари пойафзал, кийим-кечак ва трикотаж буюмларни тасдиқланган ассортимент бўйича ишлаб чиқариш юзасидан берилган топшириқларни бажариш учун конкрет чораларни кўрмадилар, маҳсулотнинг сифатини яхшиламадилар. Узметаллопромсоюз қониқарсиз ишламоқда. Холодильниклар, ванналар учун колонкалар, кир ювиш машиналари ва уй-рўзғор эҳтиёжлари учун керакли бошқа буюмлар ишлаб чиқариш шу вақтгача йўлга қўйилмаган.

Мажлисда Узпромсовет ва ҳунармандчилик кооперацияси область союзлари ёғочдан ишланган ҳархил чиройли миллий буюмлар, кулолчилик идишларини кўпроқ тайёрлашга етарли даражада э'тибор бермаётганликлари ҳам кўрсатилди. Айрим промсоветлар бинокорлик материаллари ишлаб чиқариш юзасидан берилган топшириқни бажармаётирлар. Бунинг натижасида шу йилнинг 10 ойи ичида ғишт тайёрлаш плани 65 процент, черепица тайёрлаш плани 44 процент, ганч тайёрлаш плани 61 процент бажарилган. Тошкент, Наманган ва Самарқанд облпромсоветларига қарашли корхоналар бинокорлик материаллари ишлаб чиқариш топшириқларини жуда ёмон бажармоқдалар.

Ҳунармандчилик кооперациясининг ходимлари меҳнаткашларнинг маиший эҳтиёжларини қондириш масалалари блан етарли даражада шуғулланмаётирлар. Шу йилнинг бошидан буён планда кўрсатилган 170 ремонт ишхонаси ўрнига атиги 70 ишхона очилган. Бирқанча областьларда уй-жойларни ремонт қиладиган махсус артельлар уюштирилмаган.

Капитал қурилиш ишларига чиқарилаётган маблағлардан йил сайин тўла фойдаланилмаётир. Бу эса, Узпромсовет ишларидаги муҳим камчиликдир. Самарқандда йигирув фабрикаси, Тошкентда кийимларни химик усулда тозалаш фабрикаси ва бошқа корхоналар қурилиши кечикди.

Мажлисда ҳунармандчилик кооперациясининг раҳбарлари илғор иш усулларини ўрганиш ва жорий қилиш, маҳсулотнинг таннархини камайтириш ва унинг сифатини яхшилаш учун кураш масалалари блан суст шуғулланаётганликлари, меҳнат ва молия интизомини бузувчиларга қарши қат'ий кураш олиб бормаётганликлари кўрсатилди.

Мажлисда Тошкент область промсоветининг раиси ўртоқ Акрамов сўзга чиқиб, артельларнинг қишлоқ хўжалигига катта ёрдам бераётганликлари ҳақида гапирди. Шу йил бошидан буён колхозчилар ва совхоз ишчилари учун 20 минг комплект иссиқ кийим, салкам 8 минг жуфт этик, 645 автокачка ва кўп миқдорда бошқа маҳсулотлар тайёрланди. Ўртоқ Акрамов Узпромсовет ходимлари хомаш'ё ва материалларни облпромсоветлар ўртасида тақсимлаш ва планлаштириш масалаларини ба'зан тўғри ҳал этмаётганликлари, кадрлар танлаш иши блан ёмон шуғулланаётганликлари учун Узпромсоветни танқид қилди.

Қашқадар'ё облпромсоветининг раиси ўртоқ Қодиров, Андижон облпромсоветининг бош бухгалтери ўртоқ Токарев, Самарқанд облпромсоветининг раиси ўртоқ Ёқубов, Бухородаги «Қизил партизан» артелининг раиси ўртоқ Қодирова, Жиззахдаги «Большевик» артелининг раиси ўртоқ Мираҳмедова ва бошқа ўртоқлар Узпромсовет ва облпромсоветлар қолоқ артельларга амалий ёрдам бермаётганликларини, ҳунармандчилик кооперациясидаги барча корхоналарнинг рентабель ишлашини та'минламаётганликларини, контроль-ревизия ишларининг суст уюштирилганлигига э'тибор бермаётганликларини, маҳаллий хомаш'ё ва материаллардан яхши фойдаланмаётганликларини кўрсатдилар.

Мажлисда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Рашидов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари ўртоқ Ма'рупов, СССР Центропромсовети правлениеси раисининг ўринбосари ўртоқ Кораблёв қатнашдилар.

Вакиллар мажлиси йирик артельларни ихтисослаштириш, пойафзал, тикувчилик, трикотаж буюмлари, чиройли моллар ассортиментини кўпайтириш, шунингдек аҳолига маиший хизматни яхшилашга қаратилган тадбирларни ишлаб чиқди.

Ўзбекистон ССР ҳунармандчилик кооперацияси совети, совет ревизия комиссиясининг янги состави сайланди, шунингдек СССР матлубот кооперацияси вакиллари с'ездига делегатлар сайланди. (ЎзТАГ).

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

Сайловчилар наказларини бажаришга кўпроқ э'тибор берайлик

Октябрь ойининг охирларида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми сайловчилар наказлари бажарилишининг бориши тўғрисида меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг ҳисоботини эшитди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига бўлган сайловлардан буён ўтган давр ичида Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитети сайловчиларнинг наказ ва таклифларини бажариш юзасидан бирмунча ишлар қилганлигини қайд қилиб ўтди.

1953 йилда маҳаллий советларга бўлиб ўтган сайлов олдидан сайловчилар район ва шаҳар Советлари депутатлигига ўз кандидатлари блан учрашганларида меҳнаткашларнинг маданий-маиший шароитларини яхшилаш, бюрократизм ва қоғозбозликка қарши кураш, социалистик қонунчиликни қаттиқ туриб ҳимоя қилиш, шаҳар ва район Советларининг ишини яхшилаш каби масалалар юзасидан 766 та наказ ва таклиф киритган эдилар. Бу наказ ва таклифлар ўз вақтида тегишли бўлим ва бошқармаларга бажариш учун юборилган.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг сайловчиларнинг наказларини бажариш соҳасидаги ишини қониқарсиз деб топиб, ижроия комитетнинг э'тиборини бу соҳада йўл қўйилган хато ва камчиликларни тугатишга қаратди. Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети 1953 ва 1954 йиллар мобайнида сайловчилар наказларининг қандай бажарилаётгани устидан етарли даражада контроль қилиб бормади. Ижроия комитет йиғилишида бу масала фақат 3 марта муҳокама қилинди. Шаҳар Совети доимий комиссиялари ҳам сайловчиларнинг наказ ва таклифларининг бажарилиши қандай бораётганини камдан-кам муҳокама қилдилар.

Сайловчиларнинг 766 наказ ва таклифларидан 1953 ва 1954 йиллар ичида 441 таси бажарилди. Киров район меҳнаткашлари ишчилар шаҳарчасида кинотеатр қурилишини талаб қилган эдилар. 1954 йили Собир Раҳимов номли тўртюз ўринли кинотеатр қурилди, у ҳозир шаҳар меҳнаткашларига хизмат кўрсатмоқда. Шу йилнинг август ойида Октябрь районида ҳам тўртюз ўринли ёзги кинотеатр қурилди. Сталин районининг Чопонота, Оқтепа маҳаллаларида, Октябрь районининг «Иттифоқ», Пичоқчилик, Себзор ва «Саноат» маҳаллаларида Союзпечать киоскалари очилди.

Ленин районидаги Шумилов шаҳарчасида «Узбумкомбинат» ҳузурида 2-нчи кутубхона ташкил этилди. Кутубхонанинг болалар учун махсус бўлими ҳам бор. Кутубхонанинг китоб фонди 11000 томдан иборат бўлиб, у 850 китобхонга хизмат қилмоқда. Киров районида «Победа» боғкўл территориясида 14.560 томли китоб фондига эга бўлган кутубхона ташкил этилди. У ҳозир 1500 китобхонга хизмат қилмоқда. Бундай кутубхона шаҳарнинг Октябрь районида ҳам ташкил қилинди.

Шаҳар ижроия комитети депутат Васильева раислигидаги ободончилик доимий комиссиясининг ёрдами блан сайловчиларнинг шаҳарни обод қилиш тўғрисидаги талабларига биноан 1953 ва 1954 йилларда шаҳарни кўкаламзорлаштиришда бирмунча ишлар қилди: 143 минг дарахт, кўкат деворлар учун 791 минг туп декоратив ўсимлик кўчатлари, 42 мингдан кўпроқ бута ўсимлик кўчатлари, 18 миллиондан кўпроқ ҳархил гул кўчатлари ўтқазилди. Стаханов кўчасида янги сквер ташкил этилди, Комсомол майдони янги қурилган фонтани блан шаҳарнинг э'тиборга сазовар жойларидан бири бўлиб қолди. Шаҳар Совети маҳаллий советларга бўлиб ўтган сўнгги сайловдан буён ўтган давр ичида йўл қурилишида ҳам бирмунча ишларни амалга оширди. 1953 йилда 239 минг квадрат метрли йўл, 1951 йилда эса 130 минг квадрат метрли йўл, шу жумладан Энгельс, Железнодорожная, Привокзальная, Полтарацкая, Ворошилов, Вилоят ва бошқа кўчалар асфальтлаштирилди. Шу давр ичида 170 минг квадрат метрли тратуарга асфальт ётқизилди.

Депутат Ғуломов раислигидаги доимий комиссиянинг депутатлари шаҳарда соғлиқни сақлаш соҳасидаги ишларни бирмунча яхшилашга ёрдам бермоқда. Сайловчиларнинг наказларига биноан Фрунзе районида пойафзал фабрикаси ва «Таштекстильмаш» заводи ҳузурида стационар касалхоналар ташкил этилди. Шаҳарда бирқанча янги аптекалар очилди. Ленин районининг Железнодорожная кўчасида бир аптека, туғруқхона ва 100 ўринли болалар яслиси қурилди. Киров районида эса 200 койкали болалар касалхонаси қурилди.

Маҳаллий Советларга бўлиб ўтган сўнгги сайловлардан буён шаҳарда савдо-сотиқ ишлари ҳам анчагина яхшиланди. 1953 ва 1954 йилларда шаҳарда 73 та янги магазин очилди. Шу давр ичида халқ маорифи соҳасида, транспорт ва алоқа ишларини яхшилашда ҳам бир қанча ишлар қилинди.

Броқ сайловчиларнинг наказ ва таклифларини амалга оширишдек муҳим ишни ташкил этишда жиддий камчилик ва нуқсонлар ҳам рўй бермоқда. Шаҳар ижроия комитетининг бўлимларида ва район ижроия комитетларида сайловчиларнинг таклифларини амалга ошириш тўғрисидаги масалаларни муҳокама қилиш қониқарли уюштирилмади. Сайловчиларнинг наказ ва таклифларини бажариш тўғрисидаги масала шаҳар Совети сессияларида бирор марта ҳам муҳокама қилинмади. Шаҳар Советининг депутатлари ўз ишлари ва Совет ишлари тўғрисида сайловчилар олдида ҳисобот бериб турмадилар. Натижада сайловчиларнинг 177 наказ ва таклифлари бажарилмай қолди. Шаҳар Совети ижроия комитетининг ишидаги юқорида кўрсатилган камчилик ва нуқсонларнинг барчаси ташкилий-оммавий ишларнинг паст савияда бўлиши, депутатлар блан сайловчилар ўртасидаги доимий алоқа етарли даражада мустаҳкам эмаслиги натижасида келиб чиққандир. Бу камчиликларнинг ҳаммаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми томонидан очиб ташланди ва уларни бартараф этиш йўллари кўрсатилиб берилди.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг сайловчилар наказ ва таклифларининг амалга оширилишини янада яхшилаш тўғрисидаги қарорини бажариш юзасидан тегишли тадбирлар белгилаб чиқди. Шаҳар ижроия комитети бўлим мудирлари ва бошқарма бошлиқлари блан сайловчиларнинг наказларини бажариш масаласи юзасидан дарҳол йиғилиш ўтказди ва уларга наказ ҳамда таклифларнинг барчасини бажариш имкониятларини қайтадан кўриб чиқиш, бу тўғрида ўз таклифларини ижроия комитетга қўйиш тўғрисида топшириқ берди. Шаҳар Совети ижроия комитети навбатдаги сессияга ижрокомнинг 1953 — 1954 йилларда бу соҳада қилинган иши юзасидан ҳисобот тайёрламоқда. Шунингдек, шаҳар Совети депутатлари ҳам ноябрь ва декабрь ойларида ўз сайловчилари олдида ҳисобот беришга тайёрланмоқдалар. Уларнинг ҳисоботида сайловчилар наказ ва таклифларининг бажарилиши масаласига катта э'тибор берилади.

Шаҳар ва район Советларининг ижроия комитетлари сайловчиларнинг бажарилмай қолган наказ ва таклифларини амалга ошириш мақсадида 1955 йил учун хўжалик плани тузилаётганда бу таклифларни ҳисобга оладилар.

Б. САКАЕВ,
Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети ташкилий-инструкторлик бўлимининг мудири.

Ёш натуралистлар республика станцияси ипакчилик тўгарагининг а'золари ипак қуртини озиқлантиришда Сталин мукофоти лауреати Олияхон Султонованинг илғор методини қўлланиб, бу йил яхши натижаларга эришдилар. Ҳозир тўгарак а'золари ипак қурти, пилла ва ипак қурти капалакларидан турли темаларда экспонатлар тайёрламоқдалар.

Суратда: ёш ипакчилар (чапдан) **З. Устаева** ва **Р. Сагадиевалар** «Ипак қуртининг биологияси» деган темадаги экспонатни жиҳозламоқдалар.

Шамсутдинов фотоси
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ЯНГИ КИТОБЛАР

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока», ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриёти қуйидаги брошюраларни нашр этди:

Т. ЭРНАЗАРОВ. — **«Улуғ Ватан уруши йилларида ўзбек жангчиларининг қаҳрамонлиги»** (1941 — 1945 йиллар). 48 бет, тиражи 41.480., баҳоси 60 тийин.

Б. В. ЛУНИН. — **«Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати — тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш сиёсатидир»**. 96 бет, тиражи. 41.480, баҳоси 1 сўм 20 тийин.

В. И. МИНЕЕВ. — **«Улуғ Октябрь социалистик революциясининг халқаро аҳамияти»**. 32 бет, тиражи 45.782, баҳоси 40 тийин.

Б. А. ВОРОНЦОВ - ВЕЛЬЯМИНОВ. — **«Янги ва жуда янги юлдузлар»**. 40 бет, тиражи 45.782, баҳоси 40 тийин.

И. М. КРАСНОБАЕВ. Жамиятнинг ҳақиқий а'зоси, педагогика фанлари кандидати. **«Коммунизм қурилиши ва меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш вазифалари»**, 40 бет, тиражи 41.480, баҳоси 60 тийин.

В. А. ГАРТМАН. — **«Пахта қуритиш»** 48 бет, тиражи 41.480, баҳоси 80 тийин.

А. А. АТБАШЬЯН. Қишлоқ хўжалик фанлари кандидати. — **«Қора мол фермаларида наслчилик иши»**, 44 бет, тиражи 41.480, баҳоси 60 тийин.

Профессор Д. А. КОГАН, жамиятнинг ҳақиқий а'зоси, медицина фанлари доктори. — **«Гипертония касаллиги ва унинг олдини олиш»**. 44 бет, тиражи 41.480, баҳоси 60 тийин.

Уздавнашр қуйидаги китобларни нашр этди:

ЖЮЛЬ ВЕРН. — **«Ўнбеш ёшли капитан»** (Роман) 408 бет, тиражи 30.000, баҳоси 7 сўм 50 тийин.

АНАТОЛИЙ РИБАКОВ. — **«Ханжар»** (Повесть). 288 бет, тиражи 30.000, баҳоси 4 сўм 80 тийин.

ИЛЬЯ ЭРЕНБУРГ. — **«Халқлар иродаси»**. 32 бет, тиражи 20.000, баҳоси 25 тийин.

Кўмир разрезининг биринчи участкаси нега орқада қолмоқда?

Кўмир разрези — «Узбекуголь» трестининг етакчи звеноси ҳисобланади. Шу сабабли трест томонидан давлат планларининг бажарилиши кўп жиҳатдан кўмир разрезининг ишига боғлиқдир.

Разрез коллективи ўз мас'улиятини сезгани ҳолда ёқилғини қазиб олиш ва уни тегишли жойларга жўнатишда жонбозлик кўрсатиб, 10 ойлик планни бажарди. Қўлга киритилган ютуқлардан маҳлиё бўлган трест раҳбарлари, айниқса трест бошлиғи Савченко ва бош инженер Соловьев ўртоқлар хотиржамлик кайфиятига берилиб кетдилар. Ваҳоланки, разрез ишлабчиқаришида жуда катта камчиликлар мавжуддир.

Ма'лумки, ишлабчиқариш корхоналарининг ишини бир ме'ёрда ташкил этиш меҳнат унумини тинмай ошириб бориш имкониятини беради. Аммо разрезда бу жуда муҳим соҳага етарли э'тибор берилмаётир. Масалан, разрезнинг 2-нчи участкаси (бошлиғи ўртоқ Бурштейн) систематик равишда планни ошириб бажариб келади. Ўртоқ Старостенко бошлиқ биринчи участка эса планни бажармай, бутун разрез коллективини орқага сурмоқда. Разрез давлат топшириқларини фақат илғорлар ҳисобига бажариб келмоқда.

Давлат планларини илғор участкалар ҳисобига бажаришдек совет жамоатчилиги томонидан қаттиқ қораланган бу метод «Узбекуголь» трестига қарашли корхоналар фаолиятида ҳали ҳам мавжуддир. Бу ҳақда шаҳар газеталари бирнеча бор қаттиқ танқид блан чиқдилар. Аммо трест раҳбарлари бу танқидлардан ўзларига тегишли хулосани чиқариб олмадилар ва ҳозир ҳам ўша эскича усулда иш олиб бормоқдалар.

Ўтган йили тоғ ишлари планига кўра кўмир запасларини очиш биринчи участканинг шимолий қанотидаги «Шимолий лента» деб аталучи райондан бошланиши керак эди. Разрез раҳбарлари оғир бўлган, кўп куч ва кўп моддий-техника қуролини талаб қилучи бу муҳим ишни бошлашга жиддий э'тибор бермадилар. Экскаваторлар планда кўрсатилган шимолий участкадаги кўмир запасини очиш ўрнига, жанубий қанотдаги участкага туширилди. Бунинг натижасида шимолий қанотдаги 1-нчи участкада тупроқ қазиб чиқариш ишлари тоғ ишларига хилоф равишда бошлаб юборилди. Экскаваторчилар тупроқни вагонларга юклаш планини бажармаётирлар.

«Узбекуголь» тресті томонидан ернинг устки қатламини ағдариш участкасининг раҳбарлари Суслов ва Раммэ ўртоқларга тупроқни 3 — 4 марта олиш вазифаси юклатилган эди. Лекин улар бу топшириқни бажармаётирлар. Натижада темир йўл платформасига тупроқни юклаш плани бажарилмади. Чуқурликка ерни ағдариб ташлаш плани эса 295,7 процентга етказилди. Тоғ ишларининг бу каби бузилиши 1-нчи участкада кўмир қазиш ишларининг кенг кўламда бошлаб юборилишига тўсқинлик қилмоқда. Ағдарилган тупроқнинг ич бортига яқинлиги ернинг устки қатламини ағдаручи 516-нчи экскаваторнинг ишини тўхтатиб қўйди, чуқурликдан кўмир қазиб чиқариш ишларини қийинлаштирди ва кўмир разрезининг 2-нчи участкада ишни нормал олиб боришига тўсқинлик қилмоқда.

Разрез бошлиғи ўртоқ Рамазонов трест бошлиғи ўртоқ Савченкога биринчи участкада кўмир очиш ишларининг ёмон аҳволда бораётганлиги ва тоғ ишлари қўпол равишда бузилаётганлиги ҳақида бирнеча марта хабар берган бўлса-да, ҳозиргача ҳечқандай амалий тадбир белгиланмади. Шуни ҳам айтиш керакки, трест бошлиғи Савченко ва бош инженер Соловьев ўртоқлар кўмир разрезида юз берган бу аҳволни яхшилаш ҳақида бирқанча қарор қабул қилдилар. Аммо бу қарорларнинг қандай бажарилаётганлиги устидан назорат ўрнатмадилар. Натижада разрезда кўмир запаслари етарли миқдорда тайёрланмади. Кўмир разрези 1-нчи участкасининг бошлиғи Старостенко ўз участкасига юзаки раҳбарлик қилганлиги натижасида меҳнат ва ишлабчиқариш интизомининг бузилиш ҳоллари рўй берди. Бу эса ўз навбатида участкада давлат планларининг бажарилмай қолишига олиб келмоқда. Яқинда бўлиб ўтган партия бюросининг кенгайтирилган йиғилишида биринчи участка бошлиғи ўртоқ Старостенконинг ҳисоботи эшитилди. Бунда участкада йўл қўйилган камчиликлар очиб ташланиб, уни бартараф қилиш тадбирлари белгиланган эди. Шунга қарамай, участкада ҳалигача кескин бурилиш юз берган эмас. Масалан, разрезнинг бош инженери ўртоқ Хорошковнинг қишга тайёргарликнинг бориши ҳақидаги ҳисоботи эшитилиб, сувни қочириш ва йўлларни қишга тайёрлаш соҳаларида йўл қўйилган камчиликлар кўрсатилиб, бу жиддий камчиликларни тузатиш ҳақида муҳим кўрсатмалар берилган эди. Лекин разрезда қишга тайёргарлик ишлари ҳамон пайсалга солинмоқда.

Кўмир разрезидаги бу муҳим камчиликларни тезда бартараф қилиш учун «Узбекуголь» трестининг раҳбарлари хотиржамликка барҳам беришлари зарур. Трест бўйича кўмир қазиш плани бажарилса ҳам биринчи участкадаги камчиликлар мамлакатга янада кўпроқ кўмир бериш ва социалистик мажбуриятларни шараф блан бажаришга тўсқинлик қилмоқда. Шунинг учун кўмир разрезининг раҳбарлари участкада мустаҳкам интизом ўрнатишлари, кўмир қазишни янада кенгайтиришга тўсқинлик қилаётган камчиликларни тугатишлари ва биринчи участкани қолоқликдан чиқаришда яқиндан ёрдам беришлари керак.

А. БРОНШТЕЙН.

1955 йил ҳисобига маҳсулот

Москва шаҳар саноат корхоналари коллективларининг 1951-1955 йилларга мўлжалланган давлат планини муддатидан илгари бажариш тўғрисидаги ватанпарварлик ташаббусидан илҳомланиб, Тошкентдаги ремонт подшипник заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари бешйиллик планни 1955 йилнинг октябрида бажариш мажбуриятини олдилар. Улар бу мажбуриятни тўла-тўкис бажариш учун барча имкониятларни ишга солмоқдалар.

Завод коллективи кўпгина иш процессларини механизациялаштириш ва илғор иш методларини кенг қўлланиш ҳамда республикамиз 30 йиллиги шарафига ўзаро мусобақани кенг қизитиб юбориш натижасида 11 ойлик давлат планини муддатидан илгари ялпи маҳсулот бўйича 102,1 процент, товар маҳсулоти бўйича 104 процент бажарди ва қишлоқ хўжалик машиналари учун қўшимча равишда 26 минг дона подшипник тайёрлаб берди.

Октябрь ойининг ўзида маҳсулот турлари бўйича ойлик топшириқ 14,5 процент ортиғи блан бажарилди ва пландан ташқари 29 минг сўмлик маҳсулот топширилди.

Заводнинг ўртоқ Чернишев бошчилигидаги автомат-токарьлик цехи ва ўртоқ Матвеенко бошлиқ пардозлаш цехи йиллик планни муддатидан анча илгари бажариб, ҳозир 1955 йил ҳисобига маҳсулот топширмоқда. Бу цехлардаги Алимов, Қудратиллаева, Матрақшина, Маликова, Муротова сингари ўнлаб илғор ишчилар ойлик нормаларини доимо бирярим-икки ҳисса ошириб бажармоқдалар.

Э. МАМАЖОНОВА.
Р. ҚОСИМОВА.

Ўзбекистон ССР Маҳаллий ва ёқилғи саноати министрлигига қарашли Чкалов номли заводнинг коллективи москвалилар ташаббусига қўшилиб, меҳнат унумини тобора оширмоқда. Механика цехининг токари **Н. С. Смирнов** кундалик топшириқни доимо 200 процентга етказиб бажармоқда. **Суратда:** ўртоқ **Смирнов** иш устида.

В. Салов фотоси.

Москвалилар ташаббуси асосида

Янгийўл — областимизнинг енгил саноат марказларидан биридир. Шаҳардаги саноат корхоналарининг коллективлари республикамизнинг шонли 30 йиллигини ишлабчиқаришда юқори кўрсаткичларга эришиш блан нишонлаш учун ўзаро социалистик мусобақани кун сайин авж олдириб юбормоқдалар. Уларнинг самарали меҳнатлари натижасида шаҳар бўйича 10 ойлик ишлабчиқариш топшириғи муддатидан олдин ортиғи блан бажарилиб, мамлакатга қўшимча равишда бирнеча юз тонна пахта толаси, ёғ, совун, қурилиш материаллари кўп миқдорда пойафзал ва бошқа маҳсулот етказиб берилди.

Шу кунларда шаҳар корхоналарининг ишчи ва хизматчилари, инженер-техник ходимлари Москва саноат корхоналари коллективларининг бешинчи бешйиллик планини муддатидан олдин бажариш тўғрисидаги чақириқларига қўшилиб, ўз зиммаларига янги оширилган мажбуриятлар олмоқдалар. Жумладан, ўтган ўн ой давомида пландан ташқари 334 минг банка турли хил консервалар тайёрлаб берган Янгийўл консерва заводининг ватанпарвар коллективи 10 декабрьгача ялпи маҳсулот ишлабчиқариш бўйича йиллик давлат планини бажариш мажбуриятини олди. Улар ўз ва'даларини амалий иш блан мустаҳкамламоқдалар. Заводнинг ўртоқ Ҳайдаров бошлиқ сабзавот ҳамда ўртоқ Абдужабборов бошчилигидаги мева цехларининг меҳнатсевар коллективлари ўнбир ойлик планни муддатидан бирнеча кун олдин бажариб, ҳозир йиллик программани адо этиш арафасида турибтилар. Бу цехларнинг ишчи ва инженер-техник ходимлари янги йилгача пландан ташқари 500 минг банка консерва бериш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Шунингдек, шаҳар корхоналари ўртасидаги мусобақада кўпдан бери олдинги сафда келаётган гўшт комбинатининг илғор коллективи ҳам ўз имкониятларини пухта ҳисобга олган ҳолда йиллик давлат планини СССР Конституцияси Куни — 5 декабрьгача бажариш ва йил охиригача 1 миллион сўмлик гўшт ва калбаса маҳсулотлари беришга аҳд қилди.

З. ЙЎЛДОШЕВ.

Ҳабиб НУ'МОН.

ПОВЕСТЬ*)

—Шокирака ёмғирни тўхтатишнинг йўлини топибдилар. Қирқ кишининг номи бўлса бас.

—Ҳа, —деди ҳангамага тушунган раис, —қошки эди шу блан ҳаво очилса.

—Беҳуда нарсани ўйлашнинг нима кераги бор, деб қойишларингиз мумкин,— Шокирака куч блан жилмайди, — лекин шу баҳонада мундоқ ўйлаб қарасам яқин атрофдан битта ҳам чуқур тўпшини қилдиган топилмапти, илгари вақтда эски қишлоқнинг ўзида бунақа одамдан аллақанчасини топиш мумкин эди.

—Ҳа, Шокирбой, —Шерматота салмоқли оҳангда гап бошлади, —ҳаммамиз ҳам шошиб қолдик, битта сиз эмас. Иложи бўлса осмонга чиқсаму, қора булутни парча-парча қилиб йиртиб ташласам дейман. Иложи йўқ, давосиз нарса экан бу ёмғир.

Шерматотанинг сўзи қаттиқ та'сир қилиб, унга ҳамма ачинабошлади. Кейинги икки ҳафта ичида ота ўзини анча олдириб қўйган эди, звеноси энди планини қирқ саккиз процент бажарганда ёғингарчилик бошланди, шундан буён атиги ўнбир процент пахта топшираолди. Отанинг ғўзаси жуда кечки бўлиб қолган эди. Тўрт гектар ерида икки терим ўтган бўлса ҳам, ҳосил ҳали қўл тегмагандек, пахта текис очилиб ётади. Самолётдан ашириб қолинган олти гектар еридаги ғўзанинг барги кўмкўк бўлиб ётипти. Айни терим пайтида бошланган ёмғир гўё отанинг тепасидан уриб товонидан чиқди.

Телефон жиринглаб, Мирзаев трубкани қулоғига тутди, қисқагина сўзлашиб олгач, одамларга қаради:

—Аҳмедов, райкомдан гапиради. Сушилкалар ишга солинадиган бўпти.

— Авваллоқ айтилганда шу вақтгача қанча пахтани қуритган бўлар эдик.

— Сушилкага тушди, пахта-пахта бўладими?

— Барибир тушар экан-ку, ўртоқ Мирзаев, — деди Муҳамаджонов, — рухсат бермасдан бекорга қанча кун тўхтатиб туришди.

Муҳаммаджонов сушилкаларни юргузиб юбориш ҳақида бундан ўн кун илгари правлениега таклиф қилганда Мирзаев «юқоридан рухсат бўлмагунча сушилкани ёқишга ҳечкимнинг ҳақи йўқ» деб кўнмаган эди. Ба'зи бригада бошлиқлари, тажрибакорлар, айниқса Шерматотага ўхшаган оқ пахтаси кўп звено бошлиқларигагина Мирзаевнинг сўзи ёқиб тушган эди. Улар ҳавонинг очилиб кетишига умид тутиб, пахтани офтобда қуритишни кўзлар эдилар. Натижада шундай звено, бригадаларда хўл пахта анча тўпланиб қолди. Агроном ҳозир кўпроқ ана шуларни кўзда тутиб гапирмоқда эди. Бу Мирзаевга қаттиқ тегди.

— Та'на қилмасангиз ҳам бўлади, ўртоқ агроном!

— Та'на эмас, ҳақиқат гапни айтаётирман, — деди Муҳаммаджонов кескин оҳангда. Унга Мирзаевнинг «агроном» деб аташи писанда каби туюлган эди.

— Ҳақиқатни гапирган одам буйруқни ҳам ўйлаши керак. Сиз айтаверасиз. Сушилкани рухсатсиз ишга солиб мен жавобгар бўлиб кетай, шундай дейсиз-да!

— Қачонгача расмиятчилик қиласиз, раис, сизнинг расмиятчилигингиз жуда қимматга тушиб кетди-ку.

— Хўб сизники ма'қул — Мирзаев заҳархандa блан қошини чимирди. У яна нима ҳам демоқчи эди, Шерматота ўртага гап ташлади:

— Бўлар иш бўлди, узиб-улашнинг фойдаси йўқ. Қани энди буёғини гапиришайлик.

— Кечқурун правление чақириб, қарор қиламиз, шундан кейин нима бўлишини айтамиз.

Муҳаммаджонов азбаройи бўғилганидан қипқизариб, четга юзини ўгириб олди. Мирзаевнинг сўнгги сўзи бошқаларнинг ҳам ғашини келтирган эди.

— Менингча, — деди Алижон, — сушилкаларнинг ҳаммасини шу бугундан бошлаб ишга солиб юбориш керак, ўртоқ Мирзаев, правление мажлиси деб ўтирсак, пахтани қиздириб оламиз.

— Бир минут ҳам тўхтатиб бўлмайди. — Муҳаммаджонов Алижоннинг фикрини қат'ий та'кидлади.

Алижоннинг «пахтани қиздириб оламиз» деган сўзидан кейин Мирзаев ўйлаб қолган эди.

— Майли сизлар айтганча бўлсин, Солибек, узелчига айт, бригадаларга эшитдирсин.

— Хўб, — Солибек сушилкаларга ўт ёқиш ҳақида радиоузел орқали бригадаларга хабар қилдириш учун чиқиб кетди. Унинг кетича яна телефон жиринглади. Мирзаев гаплашиб, трубкани қўйди.

— Райисполкомдан эртага ёрдамчилар келар экан.

— Жуда соз, — дейишди колхозчилар. Расмий чақирилмаган маслаҳат мажлисининг ёпилиши ҳам ғайрирасмий бўлди. Радиода хабар қилиниши блан ҳамма бригадаларда сушилкаларга ўт ёқиб юборилган эди. Комсомол а'золаридан тузилган пост икки соат ичида бригадаларни текшириб чиқиб, барча сушилка ишлаётгани ҳақида комсомол ташкилотига рапорт берди.

XXV

Уфқ яллуғланиб, қуёш тиниқ осмонга кўтарилабошлаганда далада ҳамма теримчилар кўсак теришга тушди. Офтоб кенг далага таралган сари кеч кузнинг эрталабки заҳри кўтарилар, одамларнинг увушган баданини алланарса ёқимли қитиқлар эди. Кенг карталардаги яйдоқ ғўза тупларидан қиров кўтарилиб, кўсаклар шалдирайбошлади. Қўнғир далада энди бошқача кўриниш ҳосил бўлган. Атрофни қуёш тобора ёритаркан, карталарнинг ранги қуюқлашганга ўхшарди.

Теримчилардаги эринчаклик йўқолиб чаққонлик, бардамлик кучаймоқда. Ёрдамчилар колхозчилардан қолишмай кўсак теришга ҳаракат қилмоқдалар. Улар ҳам алоҳида-алоҳида бригада бўлиб ишламоқдалар.

Кеча кечқурун келган ёрдамчилардан бир группаси биринчи бригадага юборилди. Шерматота бошлиқ звенонинг кўсаги кўп бўлганлиги учун буларнинг ҳаммаси шу звенога ташланди. Шокирака блан Меҳриой бошлиқ звеноларнинг одамлари ҳам Шерматотанинг пахтасини теришмоқда эди.

Шерматота бугун алла вақтгача у — бу блан овора бўлди. Ёрдамчиларга қопқанор, этаклари йўғига этак олиб келиб берди. Звено хирмони ёнидаги катта тарозининг бузуқ — тузуклигини текширди-да, Ғуломжонни терилган кўсакни тарозида тортиб олишга қўйди. Тарозини тўғри тортиш, ёрдамчиларникини алоҳида рўйхатга олишни та'кидлаб, тол бутоғига илинғлиқ этакни тутабошлади. Этак расмий этак бўлса ҳам худди ёш болаларники сингари, отанинг ярим гавдасида қолди. Боғичини бойлагандан кейин юқори қисми кўкрагига чиқиб қолиб, жуда қизиқ кўринди. Ғуломжон отанинг этак тутишини кузатар экан кулгиси қистар, тарозининг уёқ-буёғини текширган бўлиб, ўзини алаҳситар эди.

Ота битта қанорни қўлига олиб эгат орасига кириб кетди. Тарози ёнида бир ўзи қолган Ғуломжон нима қилишини билмай шолчани супанинг лабига тортиб ўтирди. Атроф далада одамлар кечагидан анча кўп эди. У ҳам бир пас кўсак термоқчи бўлиб ўрнидан турди. Лекин ҳали — замон тарозига кўсак олиб келиб қолишларини ўйлаб, қўлига олган этагини жойига қўйди, яна супага ўтирар экан аллақандай фикрлар хаёлини ўраб олди.

Ғуломжон Қосимов қочиб кетгандан буён ўзига ўзи ҳисоб берар экан атрофидаги одамлар, дўстлари ҳақида, колхоз ҳаёти ҳақида чуқурроқ мулоҳаза қилишга мажбур бўлаётганини сезар эди. У ҳозир яна ўйламоқда. Қосимов блан бирга бўлган даврда кечирган ҳаёти бирма-бир кўз ўнгидан ўтди. Маст-аласт ҳолда юришлари, дўстлардан ажраб ярим кечагача, тўйдами, базмдами санқишлари...

Ғуломжон мияси ғовлагандек, атрофга бесаронжан қаради. Колхозчилар Қосимов ҳақида гап очкудек бўлсалар Ғуломжон олдида ҳали-ҳали эҳтиёт бўлишга ҳаракат қиладилар, сўз орасида Ғуломжонга аста қараб қўядилар. Бу ҳаракат Ғуломжоннинг нарёқ-берёғидан ўтиб кетади.

Қосимов блан кечирган ҳаётини эслаган сари одамларнинг нафратини, ўзининг коллективдан қанчалик узоқлашганини кўпроқ англар эди.

Ҳозир ҳамма қилмиши кўз ўнгидан ўтмоқда. Ўйлаган сари ўзини ноқулай аҳволда қолгандек ҳис қилмоқда. Бетайин Қосимовни дўст деб билиб, ҳақиқий дўстларидан ажраганига, обрўси бир пул бўлганига афсусланиб, юраги ачишади.

Меҳриой... Бу энди илгариги Меҳриой эмас. У, «Ғуломжон ака» деб сўзлашни аллақачон тарк этган...

Дўсти Алижонга озмунча хиёнат қилмади, Шерматотанинг уйида Қосимов блан бирга номa'лум қиз тўғрисида ёлғон ящикни бичиб тўқишди. Эндиликда Шерматота, Лолахонлар нима деб ўйлаётган экан!

Ғуломжон қайси томонга фикр юритмасин ўзига таскин берадиган бирор нарса топаолмай қийналар эди. Гарчи унинг тўғрисида сўнгги вақтларда ҳечким гапирмаса ҳам Ғуломжондаги ҳиссиёт тобора кучаймоқда эди.

Теримчилар кўсакка тўлдирган қопларини кўтариб пайкалдан чиқабошладилар. Ғуломжон хаёлдан бошини кўтариб тарози ёнига борди. Тўрт-беш колхозчининг қопини тортиб, рўйхатга ёзиб турганда Меҳриой келди. Унинг ёнида бир қиз ва бир ёш йигит қопларининг оғзини ушлаганча турардилар. Ғуломжон қизга кўзи тушиб бақрайганча қолди, ранги оқариб кетди.

— Нега қараб турибсиз? — Ғуломжоннинг ҳамма нарсани унутиб серрайиб туришидан Меҳриой таажжубланди.

— Ҳозир, — деди Ғуломжон, шошканча тарозининг шайинини сурабошлади, ҳаргал бир текис суриладиган шайин икки-уч марта нари-бери бориб келди.

Қиз Ғуломжонга бир-икки қараб қўйди. Меҳриой ҳайрон бўлди. Меҳриой шу куни ўша қиз блан кечгача пахта терди. Унинг уйи қаердалигини, қариндош уруғларини суриштирди. Ёнидаги йигитнинг ким эканлигини ҳам билиб олди. Гулчеҳра блан Бахтиёр ҳолаваччa бўлиб, институтда бир курсда ўқир эканлар. Буларнинг гап-сўзи, муносабатидан бир-бирига муҳаббат қўйганини, ҳатто институтни битирганларидан кейин тўйлари бўлишини ҳам аниқлади.

Бахтиёр сурат олишни ҳам билар экан, Гулчеҳра блан Меҳриой бирга пахта тераётканларида суратга олди. Гулчеҳра суратнинг биттасини Меҳриойга албатта юборишга ва'да қилди.

Кечки пайт Гулчеҳра Бахтиёр блан терган бир қоп кўсагини бир ўзи тарозида тортдириб келди-да, Меҳриойга:

— Шу йигитни аллақаерда кўргандекман, — деди.

— Қайси йигитни? — Меҳриой қизиқиб сўради.

— Тарози тортаётканчи, ҳеч эслаёлмаётирман.

— Шаҳарда кўргандирсиз.

— Қайдам?.. — Гулчеҳра узоқ ўйлаб қолди. У, бирдан эсига тушиб, Меҳриойнинг билагидан ушлади:

— Эсимга тушди, кўкламда касалхонанинг олдида кўрган эканман, — яна иккиланиб ўйлади-да, «Тўғри, ўша ерда кўрганман» деб тасдиқлади.

— Яна ким бор эди, сиз ким блан эдингиз? — Меҳриой шундай ҳаяжонланиб сўрадики. Гулчеҳра ҳайрон бўлиб қолди.

— Отам фабрикадан чиқиб уйга келаётганларида, — деди Гулчеҳра ўзига кўзини узмай тикилиб турган Меҳриойга қараб, — трамвайдан йиқилиб, оёқлари майиб бўлиб касалхонада ётдилар. Биринчи куни отамлани кўргани борганимда шу йигит яна бир йигит блан ўша ерда ўтирган эди. Касалхонага қай тарафдан кирилишини сўрадим.

— Ёнингизда ким бор эди?

— Ҳа, айткандек Паркентлик бир хотин ҳам бор эди, укасини кўргани мен блан бирга борган эди.

*) Боши газетамизнинг 7, 10, 12, 19, 24 сентябрь, 5, 8, 9, 22, 27, 31 октябрь, 5 ва 13 ноябрь сонларида.

Барча тракторларнинг тўхтовсиз, сифатли ва унумли ишлашига эришайлик!

* * *

Мўл ҳосил учун курашнинг зарур шарти қониқарсиз бажарилмоқда

... Биринчи МТС нинг бош агрономи ўртоқ Х. Мирсоатов 5-нчи бригада даласига келганда бу ердаги 2 та трактор ҳам бекор турган эди. Ғўзапоя юладиган машина тўхтаб қолган, хирмонда 20 тоннадан ортиқроқ кўрак уйилиб ётипти, кўрак чувиш машинаси эса ишламаётир. Бригада бошлиғи ўртоқ Легай Алексей МТС бош агрономини кўриши бланоқ дарров изоҳ берабошлади:

— Карчовкада ишлаётган тракторнинг ёнилғиси тугаб қолди, кечадан буён ишлагани йўқ. Бу машинани ишлатай десак тракторнинг автоли йўқ экан, нима қилишни билмай ўлтирабердик...

Ўртоқ Мирсоатов шу бригадада икки соатдан ортиқ вақтни ўтказди. Ҳар иккала тракторни ишлатиш «чоралари»ни кўрди, колхоз марказидан автол ҳам келтирилди. Трактор ишлай бошлади. Шу вақтда бу ерга район партия комитетининг шу МТС зонасидаги секретари ўртоқ С. Мадалиев келиб қолди. Ўртоқ Мирсоатов колхоз аҳволи ҳақида ахборот берди.

Раҳбарлар колхоз идорасига келишлари бланоқ агроном ўртоқ Ли-бон-нам пайдо бўлди.

— Юраётган тракторлар тўхтаб қолди. Ер ҳайдаётган тракторда ёнилғи йўқ, керосин ташиш учун арава топилмаётир.

Трактор бригадасининг учётчигини ва омборчини қидиришга яна одамлар юборилди. Шу куни, я'ни 17 ноябрьда колхозда шудгорлаш графиги 18 процент бажарилди, икки трактор бир гектар ерни ҳам карчовка қилмади. Йиллик планнинг 0,2—0,3 проценти миқдорида пахта топширилди, холос.

Ўртасарой районидаги Будённий номли колхозда бундай аҳволлар одат тусига кириб қолган. Колхоз пахта тайёрлашда ҳамон орқада судралиб қолмоқда.

Колхозда пахта тайёрлаш йил бошиданоқ суст борди. Машина блан пахта териш плани барбод бўлди. Фақат 60 гектарга яқин майдондаги пахта машина блан териб олинди.

Будённий номли колхознинг пахта тайёрлашда қолоқлигининг асосий сабаби — кўклам дала ишларининг ҳаддан ташқари чўзилиб кетганидадир. 1953 йилнинг кузида шудгор қилинмаган экин майдонлари қайта-қайта ҳайдалиб, сўнг чигит экилди. Колхознинг 1-нчи, 2-нчи ва 3-нчи бригадаларида ғўза туплари ола бўлиб қолди. Суғориш, ўғитлаш ва культивация қилиш ишлари кечикиб ўтказилди. Ғўза парваришида агротехника қоидалари бузилди. Кузда шудгор қилинмаган ерларга чигит эккан бригадалар шу кунларда пахта тайёрлашда энг қолоқ бригада ҳисобланади.

Юқоридаги фактлар бу колхознинг ер шароитида кузги шудгорлаш жуда катта аҳамиятга эга эканлигини кўрсатади. Лекин колхоз раҳбарлари (колхоз раиси Қ. Мавлонов, партия ташкилотининг секретари Пак Григорий ўртоқлар) ва МТС мутахассислари шу кунларда кузги тадбирларни амалга оширишга уюшқоқлик блан киришмай, ўтган йилги хатоларни такрорламоқдалар. Район ташкилотлари томонидан берилган графикка мувофиқ колхоз бўйича ноябрь ойи ичида 470 гектар экин майдони шудгор қилиниши керак эди, ваҳоланки, энди 35 гектар ер шудгор қилинди.

Шу кунларда бу колхозда 2 та ҳайдов трактори ишламоқда. Битта С-80 трактор шоли ташиш блан банд. Фақат битта ДТ-54 трактори шудгор қилмоқда. Натижада шудгор қилиш графиги доим бажарилмайди. МТС колхознинг 877 гектар ерини кузда ҳайдаб бериши керак. Ҳозирги ишлаётган трактор блан бу ишни мутлақо бажариб бўлмайди. Ҳалигача битта ДТ-54 трактори МТС паркидан келгани йўқ.

Янги суғориш системасига ўтиш ва ер карталарини йириклаштириш соҳасида ҳам МТС кучи блан каттагина ҳажмда ер ишлари бажарилиши керак. 3 та бригадада янги ерлар қўшилиб кичик карталар йириклаштирилиши мўлжалланган. Лекин бу ерда битта ҳам ер текислаш машинаси ишлаётгани йўқ. МТС нинг бош агрономи ўртоқ Мирсоатов колхозда бўлганида юқоридаги каби муҳим ишлар блан қизиқмайди.

Биринчи МТС зонасидаги Булганин номли, Оржоникидзе номли ва Охунбобоев номли колхозлар камқувват ва кам ҳосилли қишлоқ хўжалик артельлари ҳисобланади. МТС раҳбарлари йил бошиданоқ «қолоқ колхозларга яхши ёрдам бераётирмиз» деб мақтандилар. Амалда эса бу колхозларда дала ишлари жуда сифатсиз ўтказилди, пахта тайёрлашда бу колхозлар ҳаммадан орқада қолмоқда.

Ўртасарой районидаги колхозларда ўтган йилги хатолар такрорланмоқда. Кузги ишларни ўз вақтида бажариш, ерни шудгор қилиш жуда муҳим агротехника тадбиридир. МТС бу соҳада чинакам ташкилотчи бўлиши керак. Район партия комитети қишлоқ хўжалигига раҳбарлик услубини тубдан ўзгартириши зарур. Районда шу кунлардаги дала ишларини бажариш учун ҳамма имкониятлар мавжуд. Вазифа — ишни конвейер усулида уюшқоқлик блан ташкил қилишдан иборатдир.

Т. ОРИПОВ.
«Тошкент ҳақиқати» мухбири

Чиноз районидаги Каганович номли колхозда кўрак машина блан териб олинмоқда. Илғор механизатор ўртоқ **П. Ноштонов** (ўртада) ўз машинасида кунига 5 тонна ўрнига 6—7 тоннадан кўрак териб бермоқда.

М. Шевелев фотоси.

Келгуси йил мўл ҳосили учун замин тайёрлаш унутилган

Бу йил об-ҳаво кузги ишларни муваффақиятли ўтказиш учун жуда қулай келмоқда. Илғор пахтакорлар ва механизаторлар бу қулайликдан самарали фойдаланмоқдалар, ишни конвейер усулда ташкил қилиб, далада қолган ҳосилни тез йиғиштириб олмоқдалар ва келгуси йил учун пухта тайёргарлик кўрмоқдалар. Аммо айрим районларда, МТСларда бу иш унутилмоқда. Мавжуд имкониятлар ишга солинмаётир ва кузги тадбирлар кечиктириб юборилмоқда.

Ховос районидаги 2-нчи МТС раҳбарлари (директори Кисилёв, бош агрономи Тожибоев ўртоқлар) кузги-қишки тадбирларни амалга оширишга ниҳоятда юзаки раҳбарлик қилмоқдалар. Даставвал шуни айтиш керакки, МТС да ер ҳайдов ва ғўзапоя юладиган тракторлар ўз вақтида тайёрланмади.

Айрим колхозларнинг раҳбарлари кузги шудгорни бошлаш тўғрисида хатто ўйлаб ҳам кўрмаётирлар. Молотов номли колхоз раиси ўртоқ Латипов пахта тайёрлаш ишига ҳам, кузги шудгорларни муваффақиятли ўтказиш ишига ҳам қониқарсиз раҳбарлик қилмоқда. Колхозга юборилган тракторлар кўп вақт бекор туриб қолаётир. Бу соҳада МТС раҳбарларининг ҳам айби бор. МТС директори ўртоқ Кисилёв колхозга бириктилган 11 та трактордан энди 2 тасини юбортирди. Қолганлари эса ремонт қилинмасдан МТС устахонасида турипти. Худди шундай аҳволни Сталин номли колхозда ҳам учратиш мумкин. Колхоздаги 3 та ДТ-54 трактори колхоз правлениесининг айби блан, тўғрироғи ҳайдаш учун ер йўқлиги сабабли ишга туширилмаган. МТС зонасидаги колхозларда ишлаётган тракторчилар учун маданий-маиший шароит яратиб берилмаган. Тракторчилар иссиқ овқат ва иссиқ кийимликлар блан та'минланмаганлар. Улар ўртасида оммавий-агитация ишлари қониқарли ташкил этилмаган. Тракторчилар кўп вақт газета ва журналлар олаолмайдилар.

МТС зонасида кузги ишларни ўтказишга ва шудгорни кучайтириб юборишга ана шундай қониқарсиз раҳбарлик қилинаётганлиги сабабли эндигина 3,6 процент ер шудгор қилинган. Ваҳоланки, район томонидан берилган графикка кўра ана шу мудлатгача келгуси йилда чигит экиладиган ерларнинг 50 проценти шудгор қилиб қўйилган бўлиши керак эди. Барча имкониятларнинг борлигига қарамай, мўл ҳосил учун асосий шарт бўлган бу вазифа қониқарсиз бажарилаётир.

Илғор колхозлар кузги шудгорни ўз вақтида ўтказиб, пахтадан йил сайин мўл ҳосил олаётганликларини Ховос районидаги 2-нчи МТС раҳбарлари яхши биладилар. Буни шу МТС нинг ўзи хизмат қилаётган Карл Маркс номли колхоз мисолида ҳам кўриш мумкин. Колхоз ўтган йили кузги-қишки ишларини намунали қилиб бажарганлиги ва чигитни фақат кузги шудгор қилинган ерга бароналаб экканлиги учун пахта ҳосилини анча оширди.

Агар 2-нчи МТС раҳбарлари зонадаги Карл Маркс номли колхоз тажрибасини бошқа колхозларга ҳам кенг ёйсалар ва ишни шу асосда ташкил этсалар жуда яхши бўлган бўлар эди. Аммо МТС ишларида жуда катта камчиликлар бор. 10 ноябрьгача 51 та кучли ер ҳайдаш тракторлари тайёр қилиниши керак эди. Бу график бажарилмади. Хозиргача фақат 19 та трактор тайёрланди. Шунингдек ғўзапоя юладиган тракторлар ҳам жуда сустлик блан ремонт қилинаётир. 89 та трактордан энди 46 таси ремонтдан чиқарилди.

Ховос районидаги 2-нчи МТС хизмат қилаётган колхозлар янги ерларни ўзлаштириш ҳисобига пахта майдонларини тобора кенгайтирмоқдалар. Демак иш ҳажми ошмоқда. Мана шуни э'тиборга олиб иш кўрмаётган район партия комитетининг МТС зонаси бўйича секретари ўртоқ Исломов ўз вазифасини қониқарсиз бажараётир. У дала ишларига бирёқлама раҳбарлик қилаётганлиги учун келгуси йил мўл ҳосилига тайёргарлик кўриш ишлари талабга мутлақо жавоб бермайди. Ўртоқ Исломов ўзининг кўп вақтини колхозма-колхоз юриш блан ўтказмоқда. Бунинг ўрнига у дала ишларини конвейер усулда ташкил қилиш тўғрисида ўйлаши керак эди.

Шуни ҳам айтиш керакки. Ховос райони пахта тайёрлашда ҳам, кузги ишларни ўтказишда ҳам жуда орқада қолиб келмоқда. Район партия комитети ва район ижроия комитети бу қолоқликни тезда тугатиб, ҳосилни сра нобуд қилмай қисқа фурсатда йиғиб-териб олинишига, кузги шудгорни кенг кўламда бошлаб юборишга эришиш учун курашмоғи керак.

Ф. ФЕДОРОВ.

Теплица комбинатлари қурилиши сансалорликка солинмоқда

Пойтахт аҳолисини қиш фаслида ҳам сабзавот маҳсулотлари — бодринг, помидор, барра пиёз ва ҳоказолар блан та'минлаш мақсадида Тошкент, Қорасув, Калинин ва Оржоникидзе районларидаги 20 колхозда ҳар жиҳатдан мукаммал бўлган теплица комбинатлари қуриш планлаштирилди. Қурилиш шу йилнинг февралида тамомланиши ҳақида топшириқ берилди. Қурилишга раҳбарлик қилиш область колхоз қурилиши бошқармасига юклатилди. Шунингдек, комбинат қурилишига оталик қилиш вазифаси шаҳардаги йирик корхоналар зиммасига юкланди. Колхозларга давлат томонидан пул ҳам берилди.

Ўтган йилнинг декабрь ойида колхозларга шошилинч равишда ғишт, ёғоч, труба ва бошқа қурилиш материаллари ташилабошлади...

Теплица комбинати қуриш анча мураккаб иш. Ишни яхши ташкил қилган колхозларда қурилиш ишлари муваффақият блан тугалланди. Калинин районидаги генерал Раҳимов номли (раиси ўртоқ М. Ма'муров), Қорасув районидаги Ленин номли (раиси ўртоқ Т. Нормуҳамедов) колхозларни мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Бу колхозларнинг правлениелари теплица комбинати қурилишига яхши аҳамият бердилар. Шунингдек. генерал Раҳимов номли колхозни оталикка олган 227-нчи қурилиш бошқармаси, Ленин номли колхозни оталикка олган темир йўл 8-нчи қурилиш-монтаж бошқармасининг коллективи яқиндан амалий ёрдам бердилар. Шунинг натижасида бу колхозларнинг теплица комбинати битказилди. Генерал Раҳимов номли колхоз теплица комбинатига уруғ сепиб қўйди.

Лекин умуман олганда бошқа колхозлардаги теплица комбинатларининг қурилиши ғоят даражада қониқарсиз бормоқда. Комбинатларни қуриб тамомлаш учун белгиланган сўнгги муддат — 1 октябрь ҳам ўтиб кетди. Ҳамон қурилишда силжиш йўқ. Бошланган ташаббус охирига етказилмаётир.

Айрим колхозларда теплица комбинати қурилиши ўзибўларчиликка — тўғриси сансалорликка ташлаб қўйилган. Тошкент район, Ленин қишлоқ советидаги Ленин номли, Қатортол қишлоқ советидаги Сталин номли, Қорасув районидаги Ворошилов номли, Жданов номли, М. Горький номли ва Свердлов номли колхозларда қурилиш ишлари айниқса қониқарсиз бормоқда. Бу колхозларда ҳали бинокорлик ишлари тугалланмаган.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қарорига мувофиқ, теплица комбинатлари учун қурилиш материаллари ва бошқа зарур қисмларни «Ўзбекбирлашув» ҳамда область матлубот союзи етказиб бериши керак эди. Савдо ташкилотлари раҳбарларининг муҳим ишга юзаки қарашлари натижасида керакли материаллар ўз вақтида етказиб берилмади. «Ўзбекбирлашув» савдо бошқармаси (ўртоқ Романов), область матлубот союзи (ўртоқ Рудаков) республика Министрлар Советининг қарорини бажаришга мас'улиятсизлик блан қарадилар. Область колхоз қурилиши бошқармасининг бошлиғи ўртоқ А. Файзиев ўртоқ Романовга кўп марта мурожаат қилди. Ҳаргал ҳам ўртоқ Романов «тайёрлаб бераолмаймиз, область матлубот союзи блан ҳал қилаверинг» дейишдан бошқа амалий ёрдам бермади. Область матлубот союзи раҳбарлари Назиров, Рудаков ўртоқлар эса «бошимизни қотирманг» деб ўз бурчларини бажармадилар.

Область матлубот союзи теплица комбинатлари учун айрим қисмлар ва материалларни етказиб берган бўлса ҳам, ишга расмиятчилик ва мас'улиятсизлик блан қаралиши орқасида берилган заказлар нотўғри тайёрланган. Масалан, Калинин районидаги теплица комбинатлари учун 15 миллиметрли 9 та кран керак бўлгани ҳолда, 80 кран юборилган, 10 дона қозондан ҳалигача биттаси ҳам етказиб берилгани йўқ. Биргина Тошкент районидаги колхозларда қурилаётган теплица комбинатлари учун 69 хил қисм тайёрлаб берилмади. «Ўзбекбирлашув» ва область матлубот союзининг бепарволиги орқасида теплица комбинатлари қурилиши ҳамон тамом бўлгани йўқ.

Шаҳар партия комитети бюросининг қарорига мувофиқ, теплица комбинатлари қурилишига шаҳардаги бирнеча йирик корхоналар ёрдам бериш юзасидан мажбурият олган эдилар. Айрим корхоналар, қурилиш ташкилотларининг раҳбарлари ўз ва'даларини бажармадилар. Калинин районидаги Ворошилов номли колхозни 2-нчи қурилиш бўлими оталикка олган эди. Бўлим ўз вазифасини охиригача етказмади. Бўлим бошлиғи ўртоқ Давидов колхоз раисига аччиқ қилиб, ишлаб турган монтажчиларни чақириб олди. Тошкент район, Қатортол қишлоқ советидаги Сталин номли колхозга тўқимачилик комбинати капитал қурилиш бошқармасидан расмият учун битта техник юбориш блан кифояланди. 701 УНР, «Ўзбексельмаш» ва шу каби кўпгина корхоналарнинг раҳбарлари ҳам ўз оталикларидаги колхозларга шу хилда «ёрдам» бермоқдалар.

Колхозлардаги теплица комбинатлари аллақачон қурилиб битказилиши ва маҳсулот етказиб берабошлашлари керак эди. Броқ, қурилиш бошланганига 11 ой бўлди. 18 та комбинат қурилиши чала-чулпа ётипти. Комбинат қурилишлари шу сур'ат блан давом этдирилса, яна қанча вақтдан кейин битиб ишга туширилар экан?! Бундай ўзибўларчилик, бепарволикка қат'ий чек қўйилиши лозим. Теплица комбинатлари қурилишини яқин кунларда тугаллаб, шаҳар аҳолисига барра сабзавот етказиб бериш тўғрисида ўз вақтида ғамхўрлик қилиш керак.

Ш. КУЗАНБОЕВ,
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

Чорва молларининг қишловига э'тибор берилсин

Қиш — чорвадорлар учун синовдир. Қишдан молларни яхши, семиз ва нобуд қилмай олиб чиққан колхозлар келгуси йилнинг чорвачилик планини бажаришга мустаҳкам асос солган бўладилар, чорвани урчитиш кампанияси муваффақият блан ўтади ва кўп соғлом қўзи, бузоқ, қулун ва ҳоказолар олишга эришилади. Чорва молларини қишловини яхши ўтказиш учун ҳартарафлама тайёргарлик кўриш керак. Айниқса ориқ ва семизлиги ўртадан паст бўлган молларни алоҳида парвариш қилиш лозим. Бекобод районидаги Будённий номли колхоз правлениеси (раиси Маматқулов, ферма мудирлари Ҳамроев, Юнусов ва Давлатов ўртоқлар) чорва моллари қишловини муваффақиятли ўтказишга алоҳида э'тибор бериб, бунинг учун зарур бўлган бутун куч ва воситаларни сафарбар қилмоқдалар.

Аммо, районнинг ҳамма колхозларида ҳам чорва қишловига тайёргарлик яхши бораётир деб бўлмайди. Масалан, «Социализм» колхозида 1951 йили деворлари қурилиб қўйилган типовой отхонанинг усти ҳали ҳам ёпилмай келади. Бу колхозда 130 от, 86 қорамол учун иссиқ жой етишмайди. Колхоз правлениеси (раиси ўртоқ Исабоев) ҳаддан ташқари парвосизлик қилиб, чорва биноларини қуришни тезлатиш учун етарли куч ажратмаётирлар.

Колхоз раҳбарлари, ҳарбир зоотехник, мол доктори, колхоз фермасининг мудирлари ва чўпонларнинг энг муҳим вазифаси чорва молларининг ҳарбирини ҳам кўз қорачўғидай сақлаш учун барча чораларни кўришдан иборат бўлиши керак.

Район ижроия комитети ва МТСлар колхоз чорвачилиги блан қизиқишлари, мол қишловига тайёргарликда юз бераётган камчиликларни тезда бартараф қилишлари керак.

Т. СОДИҚОВ,
Ж. ШАРОПОВ.

Гектаридан 56 центнер

АНГОР ҚИШЛОҒИ. (**«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан**). Ўртачирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозининг уста пахтакори Дўстбойота Қўшимов бошлиқ юқори ҳосилли звено қишлоқ хўжалик йилини муваффақиятли якунламоқда.

16 гектар экин майдонига эга бўлган бу звено ҳар йилдагидан ҳам мўл ҳосил етиштирди. Звенода пахта ҳосилини териш ва давлатга топшириш ишлари уюшқоқлик блан бораётир. 12 ноябрьгача звено ҳар гектар ердан 56 центнердан ҳосил топширди. Ҳали ғўза тупларида кўсак кўп. Ота ўз звеносининг ишлари тўғрисида ҳикоя қилиб бундай дейди:

— Бу йил пахтакорларимизга анчагина қийинчиликларни енгишга тўғри келди. Пахта ўз вақтида, тез очилмади, лекин ҳосилимиз мўл бўлди. Бизнинг звено яна гектаридан 27,5 центнердан пахта топшириш имкониятига эга. Энди далачилик ишини конвейер усулида ташкил қилмоқдамиз.

Колхознинг мусобақалашаётган звеноларидан 31 таси йиллик планларини бажариб, пландан ташқари пахта топширабошлади. Янги ерларга биринчи марта чигит эккан бригадалар яхши ҳосил олдилар. Ўртоқ Абдужалил Машрапов бошлиқ 2-нчи звено а'золари янги ердан мўл ҳосил етиштириш учун йил бўйи ғайрат блан меҳнат қилдилар. Бу звено ҳам планни ошириб бажарди — гектаридан 40 центнердан ҳосил олди.

— Кимингиз бўлади, у хотин?

— Акам амбулаторияда врач бўлиб ишлайдилар. Ўша хотинникида ётиб юрадилар. Укасини кўргани келмоқчи бўлганида акам тайинлаб юборинтилар, бизникида бир кун ётиб эртасига кетди.

— Шундай денг, — деди Меҳриой, Гулчеҳранинг таажжуби ортканини сезиб, ўзининг саволидан ўнғайсизланди.

— Нима эди? — Гулчеҳра ҳечнарсага тушинаолмай сўради.

— Йўқ, ўзим, — Меҳриой Гулчеҳрада бирор шубҳа туғулмасин учун «ўша хотиннинг укаси бизнинг колхозда ишлайди» деб қўйди.

— Шунақами? — Гулчеҳра «шунинг учун сурииштираётган экан» деб енгил тортди.

Кечқурун студентлар кетишга отландилар. Меҳриой Гулчеҳра блан иккинчи бригада ўртасидаги йўлгача бирга чиқди. Бу ерда иккита автомашина турар, тўрт бригадага тарқалган студентлар машинага чиқмоқда эдилар. Гулчеҳра машинага чиқиб ўрнашиб олгач, Меҳриой блан яна хайрлашди.

— Яхши қолинг Меҳриопа, боринг бизникига.

Шарофатхола студентлар орасида келган яқин бир қариндошининг ўғлини кузатмоқда эди. Жийда, туршак солиниб, оғзи машина ип блан чатилган тўрт-беш килограммлик оқ сурп халтани боланинг қўлига бериб қараб турар эди, Гулчеҳрага бирдан кўзи тушиб тикилиб қолди. Машина кетгандан кейин югуриб Меҳриойнинг ёнига келди.

— Қаёқдан танийсиз у қизни? — Шарофатхола машина кўздан ғойиб бўлган бўлса ҳам Гулчеҳрани қидиргандек йўлга қараб қўйди.

Меҳриой Шарофатхоланинг нима учун бунчалик қизиқиб суриштираётганини билса ҳам атайин сўради:

— Нима эди?

— Айтинг, ким экан ўзи?

— Студентка, бизнинг бригадада пахта терди, бугун кўрдим ўзини.

— Яхши гапиришдингизми?

— Яхши ўртоқ ҳам бўлиб олдингиз денг, намунча суриштириб қолдингиз?

— Суриштирадиган иш бор, кейин айтаман. — Шарафатхола қозон товоқни йиғиштиргани шошганича шийпонга кетди.

• • •

Шундан сўнг орадан икки кун ўтди. Тушки пайт шийпонга ҳамма йиғилганда почтачи Меҳриойга конверт олиб келди.

Меҳриой конвертни очган эди, ичидан Гулчеҳранинг бир ўзи тушган кичкина сурати блан хат чиқди. Хатни ўқиди:

«Меҳриой опа! Саломдан сўнг ма'лум бўлсинки, Сиз блан тушган суратимиз жуда хира чиқди. Эп кўрмадим. Ва'дага вафо қилиб, ўзимнинг шу йил ёзда олдирган суратимни юбордим. Хафа бўлманг, келганингизда катта қилиб олдирамиз».

Гулчеҳра суратининг орқасига «Пахтакор опамга, эсдалик учун» деб ёзган эди.

Колхозчилар Меҳриойнинг атрофини ўраб олиб, суратни тамоша қилабошлашди. Гуллик крепдешин кўйлак блан ҳеч қандай безаксиз суратга тушган қизнинг симосида ҳуснидан ҳам кўра кишига меҳрибонлик белгиси сезилиб турар эди. Меҳриой суратни Ғуломжонга кўрсатди. Ғуломжон бир қарадию, парво қилмай кўзини бошқа ёққа олди. Меҳриой унинг ҳозирги совуққонлиги сирбойбермаслик учун қилинган ҳаракат бўлса керак деб ўйлади.

Меҳриой икки кундан буён Лолахоннинг олдига ана бораман-мана бораман деб сра маврудини тополмади. Ҳозир юраги ғурмишлайбошлади. Овқатдан кейин колхозчилар радио эшитиб ўтиришганда ҳечкимга билдирмай иккинчи бригадага ўтди. У ерда ҳам колхозчилар дам олишаётган эди. Шарофатхола блан Лолахон шийпоннинг бир четида гапиришиб ўтирибдилар. Меҳриой аста бориб, улар ёнига ўтирди. Шарофатхола сўзини давом этдирди.

— Мана, Меҳриой ҳам келди, худди ўша қизнинг ўзи, янглишиб кўздан қолибманми, наҳотки танимасам.

— Кимни айтаяпсизлар? — Меҳриой Гулчеҳра ҳақида гап кетаётганини англаган бўлса ҳам ўсмоқчилаб сўради.

— Кечаги сиз блан ҳайрлашганчи, ўша эдида бир мартадаги айтканимиз, кўрдим, десам Лолахон ишонмаяптилар, ўзингиз айтиб беринг, Меҳриой.

— Касалхонада кўрдик, Алижон акамнинг олдидан чиқди, деганларингизми?

— Ҳа, ўша-ку эди-да.

— Вой, сизларни кўтармасин, — деди Меҳриой, юраги ошиқаётган бўлса ҳам ёнидаги суратни кўрсатмай, «қани буёғи нима бўлар экан» деб ўтирди.

— Қани сен айтчи, Меҳри, ким экан, анти қанақа?

Меҳриой кулгиси қистаб, чўнтагини бир қимтиб қўйди:

— Ўзи сенга ўхшаган чиройлик, ёнидаги йиғити ўзидан ҳам ўткур. Институтни битиришкандан кейин тўйлари бўлар экан. Сени ҳам тўйга олиб бораман, бўлдими энди!

— Аптинг қурмасин, сендан гап сўраб ўтирган ман жинни. — Лолахоннинг товушида дўстини койишдан ҳам кўра эркалаш оҳанги сезилиб турар эди.

— Худди ўшанинг ўзи, нега ишонмайсан Лола? — Меҳриой чўнтагидан Гулчеҳранинг суратини олиб Лолахоннинг қўлига тутқизди. — Бекорга ҳаммадан хўппак олиб юрибсан.

Лолахон Гулчеҳранинг суратига қаради. Худди ўша кўрган қизининг ўзи. Шарофатхола ҳам суратни кўриб,

— Рост эканми айтканим, — деди.

— Ишондим хола, — Лолахоннинг юзида бирдан афсус аломати пайдо бўлди. Алижон акамнинг опаси блан нима қилиб юрипти!?

Шарофатхола Меҳриойга қаради. Меҳриой ҳамма гапни гапириб берди. Лолахон дам хурсанд, дам ҳайрон бўлар эди.

— Бекордан-бекорга хафа бўлиб юрган экансиз-да, — деди Шарафотхола. — Алижоннинг ўнни теги кўрмаганлиги рост чиқдику.

— Қаттиқ — қуттуқ гапирмаганмидинг? — Меҳриой сўради.

Лолахон ўйланиб қолди. Алижон блан ўрик пишиғида тутзор ёнида учрашканини эслаб алланечук бўлиб кетди, Алижоннинг ўшанда қандай ҳаяжонга тушганини кўз ўнгига келтириб юраги ачишди:

— Жуда ишонган эдим.

— Мен айтдимку, ўлибдими, Алижонакам шунақа бўлса деб. — Меҳриой сазо берди.

— Ишонмайдиган қилиб гапирдими. Мана холам бор. Шу ернинг тили бўлса айтсин, Ғуломжон шу қизни Алижонакамнинг ёри қилиб қўйдику. Ундан кейин яна ишамагур блан уйимга бориб, ойим, отамланинг олдида қанча гап гапирди. Ҳайриопа блан кўрмаганимда ҳам ишонмас эдим.

Кейин шу ҳақда ҳеч сўзлашмадингми?

— Ким блан?

— Алижон акам блан.

— Нима деб сўзлашсам тузук эди. Ўзи ҳам шунчаки гапиришадию, бу ҳақда оғиз очмайди. Ўшандан бери уйимизга бир марта ҳам боргани йўқ.

— Бўлмаса сенинг ҳақингда бошқа гап эшитган, Меҳриой ишонч блан деди.

— Сизга Алижон ҳақида ёлғон-ёшиқни тўқиган одамлар унга ҳам сизнинг тўғрингизда нималарни дейишмаган экан!

— Қайдам, хола, — Лолахон кутилмаганда бирдан бўшашиб тушди.

— Меҳриой Лолахоннинг қўлидан суратни олиб, чўнтагига солиб қўйди. Дўстининг юзига «энди қалайсан» дегандек узоқ тикилди. Лекин Лолахон энди ма'юс боқар, ўзини Алижон олдида гуноҳкор ҳисоблар эди. Буни зийрак Меҳриой сездида, дўстининг хаёлини бўлишга ҳаракат қилди.

— Вой, ўша куни Ғуломжонни кўрмабсизлар. Гулчеҳрани кўриб қолса-ю, ўзини йўқотиб қўйса, ранги бўздек оқариб кетиб қўллари дир-дир титрарди.

— Бу қиз қайдан пайдо бўлди, ёлғоним очилиб қолмасин деб жон-пони чиқибди-да, — деди Шарофатхола.

— Мен ҳам аввалига ҳайрон бўлган эдим. Кейин билсам ўзидан ҳадиксираган экан,—Меҳриой тасдиқлади.

Лолахон Ғуломжоннинг Алижондан нима учун йироқлашганини, Қосимов блан иноқ бўлиб, отасининг пинжига кирганини, Қосимовнинг хатини ўйлади.

— Ҳамма игвони Қосимов қилиб юрган экан. Ғуломжонни йўлдан оздирган ҳам ўша.

— Хўб йўқолди-да.

— Йўқолишга йўқолди-ку хола, ҳаммани бир-бирига совуқ кўрсатиб кетди. Алижонакам отам блан қанақа эди. Ғуломжонакам блан бўлса-ку, бир қарич ажралмас эди. Мана энди, худди бегонага ўхшаб қолишди.

Колхозчилар бирин-кетин ўринларидан турабошладилар. Салимота икки ўсмир блан кўрак чувиш машинаси ёнига борганида Алижон келиб қолди. У, қўлтиғидаги қанорни Салимотага бериб, чувулган пахтани тезда қоплаб, сушилкага жўнатишни та'кидлади-да плашчининг чангни қоқиб шийпонга келди:

— Келинг Меҳриой.

Алижон Меҳриой блан кўришар экан Лолахон блан Шарофатхолада одатдагидан бошқача ҳолатни кўрди. Хола дам Лолахонга, дам Алижонга қарар эди.

— Ўтиринг, — Меҳриой Алижонга ёнидан жой кўрсатди.

Алижон плашчини ечиб қозиққа илдида, стулга ўтирди. Ҳозиргина соқолини олдирган эди, хушбўй одеколон ҳиди анқиб кетди:

Меҳриой чўнтагидан суратни олиб Алижонга кўрсатди.

— Танийсизми шу қизни?

Алижон дам суратга, дам буларга қараб:

— Йўқ, танийолмадим,—деди.

Лолахон Алижоннинг юзида ўша, ёз куни тутзор ёнида савол сўраганда пайдо бўлган совуққонликни кўрди.

— Ҳеч кўрмаганмисиз?

— Сра

Меҳриой эжакилайвергач Лолахон ўрнидан туриб кетди. У кетгач Шарофатхола:

— Касалхонада Лолахон кўрган қиз шу,—деди.

— Ҳа- а, — Алижон илжайиб суратга тикилганча турар эди. Меҳриой Гулчеҳранинг кимлигини сўзлаб берди.

— Демак мен айбдор эмас эканман-да, — Алижон қушдек енгил торткан эди, — давосиз оғир дард бошидан кўтарилгандек кўзи порлаб кетди.

— Айб сизда ҳам эмас, Лолахонда ҳам эмас.

— Эҳ Ғуломжон?—Алижон хўрсиниб қўйди.

— Ҳамма айб Қосимовда.

— Йўқ, ҳамма айб—бир-биримизни яхши тушунмаслигимизда, хола.

— Шундайку-я, лекин сиз бошқача ўйламанг, ўзи ҳам ҳайронликка учраб, ўтираолмай туриб кетди.

Лолахон аллақачон далага етиб, эгат орасига яширинган эди. Алижон узоқларга қаради. Севинч тўла кўзлар аллакимни ошиқиб қидирабошлади яна...

XXVI

Йилнинг тўрт фасли ўтиб, янги йил арафаси яқинлашмоқда. Бугун сушилкага охирги чувилган кўсакларнинг пахтаси солинаётир. Ёзу-кузи блан далада қайнаган ҳаёт энди қишлоққа кўчган. Аммо. тўрт атрофдан тракторларнинг товуши тинмай эшитилиб туради. Булар сўнгги карталарни ҳайдаётир.

Алижон ўқишга кетиш ҳақида гаплашиш учун уйидан чиқиб, идорага борар экан, йўлда ўйлади: «Йиғим-терим шунча ҳам чўзилди-а, ҳарқалай ер шудгор бўлиб қолди, ўрнимга Ғуломжонни қолдираман, майли, адашди-адашди, иш блан оқлар ўзини». У, тобора ширин хаёлларга бота борди, эрта-индин ўқишга кетади. Институтнинг кенг аудиториясида профессорнинг лекцияларини тинглайди. Ўқишни тамомлаб агроном бўлгач, пахтачиликни илмий асосда ривожлантиради.

Алижон идорага чиққанда катта йўл устида иккита автомашина турар эди. Кўпчилиги комсомол а'золари ва ёшлардан иборат бўлган колхозчилар машиналарга ўтириб олганлар. Алижон буларнинг янги ерга кетаётканликларини билди. Ўтган куни комсомоллар йиғилишида 35 комсомол а'зоси янги ерга бориб ишлашга сўз бериб, қарор қилган. Лекин Ғуломжон янги ерга борувчилар рўйхатида йўқ эди. Ҳозир эса машинанинг олдига чиқиб ўтириб олибди.

Правление биносида бир тўда одамлар чиқиб, машиналарнинг атрофида ўрмалашиб қолишди. Булар орасида Солибек, Лолахон, Меҳриой ҳам бор эди. Алижон энди яқинлашганда машина қўзғолди. «Хайр-хайр, оқ йўл» деб яхши тилак тилаган колхозчилар машина кўздан йўқолгунча қўлларини кўтариб қолдилар.

— Кечқурун кетишмоқчи эди-ку? — Алижон Солибекдан сўради.

— Кечқурун машиналар чўлга кетадиган бўлиб қолди.

— Ғуломжон нега кетди?

— Бўлмади-да, Аҳмедов қанча гапирди, мен қанча қилдим, сра кўнсачи. «Кетганим кетган, янги ерга бориб янги одам бўлиб келаман» дейди яккаш.

— Ҳа-ҳа,—деди Алижон ҳайрон бўлиб ичкари кираркан.

Комсомолларни кузатган колхозчи активларнинг ҳаммаси Аҳмедовнинг кабинетига киришди. Худди мажлисга йиғилган одамлардек стулларга ўтириб, ким гапирар экан деб кутар эдилар.

(ДАВОМИ БОР).

Демократик лагерь мамлакатлари матбуоти В. М. Молотов жавобларини э'лон қилмоқда

ВАРШАВА, 22 ноябрь. (ТАСС). Польшадаги марказий ва маҳаллий газеталар СССР ташқи ишлар министри ўртоқ В. М. Молотовнинг «Правда» газетаси мухбири саволларига берган жавобларини кўзга кўринарли ўринда босиб чиқардилар.

«Глос праци» газетаси В. М. Молотов жавобларини «Европада коллектив хавфсизлик системаси тинчликни мустаҳкамлашнинг бирдан-бир йўли» деган катта сарлавҳа остида э'лон қилди.

ПРАГА, 21 ноябрь. (ТАСС). Бугун Чехословакиядаги ҳамма газеталар В. М. Молотовнинг «Правда» мухбири саволларига берган жавобларини энг кўзга кўринарли ўринда босиб чиқардилар.

Газеталар жавобларни катта сарлавҳалар остида босмоқдалар. Бу сарлавҳаларда герман милитаризмининг тикланиши хавфли эканлиги уқтириб ўтилмоқда ва Европада коллектив хавфсизлик системаси барпо этиш ҳақидаги совет таклифи қўллаб-қувватланилмоқда.

* * *

БУХАРЕСТ, 21 ноябрь. (ТАСС). Бугунги ҳамма газеталар В. М. Молотовнинг «Правда» мухбири саволларига берган жавобларини кўзга кўринарли ўринда э'лон қилдилар.

* * *

БУДАПЕШТ, 21 ноябрь. (ТАСС). Бугун ҳамма газеталар В. М. Молотовнинг «Правда» мухбири саволларига берган жавобларини босиб чиқардилар. «Сабад неп» газетаси жавобларни биринчи саҳифасида босиб, ўз сарлавҳасида «Тинчлик манфаатларига мувофиқ бўлган бирдан-бир йўл — Европа коллектив хавфсизлигини ташкил қилишдан иборат» деб ёзмоқда.

ШАНХАЙ, 22 ноябрь. (ТАСС). Бугун Шанхайдаги ҳамма газеталар СССР Ташқи Ишлар Министри ўртоқ В. М. Молотовнинг «Правда» мухбири саволларига берган жавобларининг тўла текстини кўзга кўринарли ўринда э'лон қилдилар.

В. М. Молотовнинг „Правда" мухбири саволларига берган жавоблари ҳақида Англия матбуотининг ёзганлари

ЛОНДОН, 22 ноябрь. (ТАСС). «Таймс» ва «Дейли телеграф энд Морнинг пост» газеталари редакцион мақолаларида ўртоқ В. М. Молотовнинг «Правда» мухбири саволларига берган жавобларини шарҳлаб ёзмоқдалар. «Таймс» газетаси жавобларнинг Рейтер агентлиги томонидан берилган тўла текстини босиб чиқарди. Ҳар иккала газета Ғарбий Германияни қайтадан қуроллантириш ҳақидаги Париж битимларининг тезроқ ратификация қилинишини ёқлаб чиқмоқда.

«Дейли экспресс» ва «Файнэншл таймс» газеталари обзорчиларининг да'во қилишича, Англия ташқи ишлар министрлиги Париж битимларини ратификация қилиш масаласини муҳокама қилишни кечиктириш ҳақидаги таклифни «рад этса керак».

«Таймс» газетаси ўз шарҳларида буржуа пропагандасига хос одатдаги да'воларни такрорлаб, Германия масаласи юзасидан келишилмаганлиги учун айбни совет ҳукуматига тўнкашга уринмоқда.

Вилоятларда чиқадиган инглиз етакчи газеталари В. М. Молотовнинг ғарбий давлатлар Париж шартномаларини ратификация қилиш ҳақидаги масаланинг муҳокама қилинишини кечиктирганлари тақдирда Умумевропа хавфсизлиги масалалари юзасидан чақирилмоқчи бўлган кенгашни кечиктириш мумкинлиги ҳақидаги таклифига алоҳида э'тибор бермоқдалар. Газеталар В. М. Молотовнинг, агар ғарбий мамлакатлар Германияни ремилитаризация қилиш ҳақидаги ўз планларини амалга оширадиган бўлсалар, у вақтда Европадаги тинчликсевар мамлакатлар ўз хавфсизликларини та'минлаш учун янги тадбирлар ҳақида ўйлашлари лозим бўлиб қолади, деган баёнотини уқтириб ўтмоқдалар.

«Манчестер гардиан» ва «Скотсмен» газеталари В. М. Молотов жавобларининг тўла текстини босиб чиқардилар.

Вилоятларда чиқадиган буржуа газеталар Германия проблемасини тинч йўл блан ҳал этишни та'минлашга доир совет таклифларини душманчилик руҳида шарҳлаб ёзмоқдалар.

Мўғулистон халқ-революцион партиясининг XII с'ездида

УЛАН-БАТОР, 21 ноябрь. (ТАСС). Мўғулистон халқ-революцион партиясининг XII с'ездида бугун Мўғулистон халқ-революцион партияси Марказий комитетининг ҳисобот доклади юзасидан музокаралар давом этди. Эрталабки мажлисда Сосорбарам (Чойбалсан номидаги саноат комбинатининг ишчиси), Мўғулистон халқ-революцион партияси Марказий комитетининг секретари Дугурсурун, Мўғулистонда биринчи бўлиб юз минг километр йўл босган шофер Гелекжамц, Оттон сомони чорвадори Батобаяр, Жаргалан давлат хўжалигининг комбайнчиси Шагдарсурун ва бошқалар сўзладилар. Уларнинг ҳаммаси Мўғулистон халқ-революцион партиясининг сиёсий йўлини қизғин ма'қулладилар.

Шундан кейин Буюк Халқ Хурали президиумининг раиси Ж. Самбу сўз олиб, қуйидагиларни айтди: Мамлакатимизнинг ташқи сиёсати шунга асосланадики, биз қудратли тинчлик, демократик ва социализм лагери сафларида турибмиз. Мўғул халқи янги уруш оловини ёқувчиларга қарши, тинчлик, хавфсизлик учун ва халқлар ўртасидаги дўстлик учун тинмай кураш олиб бормоқда.

Мамлакатта сиёсий жиҳатдан раҳбарлик қилишда меҳнаткашлар кенг ва актив иштирок қилаётганликлари, — деди у, — халқимиз барпо қилган демократик тузумнинг буюк ҳаётий кучидир. Буюк Халқ Хуралига ва маҳаллий ҳокимият органларига ўтказилган сайловлар халқимизнинг ўз партияси ва ҳукумати теварагига маҳкам жипслашганлигини ёрқин кўрсатувчи намойиш бўлди.

Ички ишлар министри Жанчив ўз сўзида бундай деди: Ба'зи ўртоқлар, мамлакатимизда синфий кураш тамом бўлди, деб ўйлайдилар. Улар жуда хато қиладилар. Мамлакатимизда ҳаракат қилаётган душман элементларнинг методлари нозикроқ ва макрлироқ бўлиб қолди, холос. Биз, партия а'золари, революцион ҳушёрлик байроғини баланд кўтаришимиз ва революция иши учун олиб бораётган курашимизни асло бўшаштирмаслигимиз керак.

Сан'ат ишлари комитетининг раиси Чойжамц Мўғулистонда маданиятнинг ривожланиши тўғрисида гапирди.

Хитой Коммунистик партияси Марказий комитетининг а'золигига кандидат Уланьфу Хитой халқи номидан Мўғулистон халқ-революцион партиясининг XII с'ездига қардошларча самимий салом топширди.

Хитой халқи, деди у, мўғул халқининг муваффақиятлари блан қувонмоқда. Бу муваффақиятлар Совет Иттифоқи етакчилик қилаётган тинчлик, демократия ва социализм лагеридаги мамлакатларда барпо қилинган ижтимоий тузумнинг бениҳоя афзал эканлигини жуда яққол кўрсатади. Уланьфу Хитой Коммунистик партияси Марказий комитетининг табрикномасини с'езд делегатларига ўқиб берди. Табрикноманинг охирида Уланьфу гулдурос қарсаклар остида Мўғулистон халқ-революцион партияси шарафига, совет, мўғул ва хитой халқларининг бузилмас дўстлиги шарафига табрик хитоблари айтди.

Болгария ва Чехословакия коммунистик партияларининг вакиллари ҳам с'ездни табрикладилар.

Мўғулистон халқ-революцион партияси Марказий комитети Сиёсий бюросининг а'зоси ўртоқ Цеденбал охирги сўзини айтди.

С'езд эртага ўз ишларини давом эттиради.

Европада тинчлик ўрнатишнинг бирдан-бир йўли

ХЕЛЬСИНКИ, 21 ноябрь. (ТАСС). Финляндия пойтахтида чиқадиган эрталабки газеталар ўртоқ В. М. Молотовнинг «Правда» мухбири саволларига берган жавобларини кўзга кўринарли ўринларда баён қилмоқдалар.

«Вапаа сана» газетаси В. М. Молотовнинг жавобларини қуйидаги сарлавҳа остида босиб чиқарди: «Париж битимлари янги уруш тайёрлашга хизмат қилади. Агар бу битимлар ратификация қилинадиган бўлса, у ҳолда Европа халқлари ўз хавфсизликларини та'минлаш учун кўриладиган янги тадбирларни муҳокама қилишлари керак».

«Тюэкансан саномат» газетаси ўз сарлавҳасида хавфсизликнинг муштарак системасини уюштириш — Европада тинчлик ўрнатишнинг бирдан-бир тўғри йўлидир, деб та'кидлайди.

Кўпгина газеталар жавоблардаги қуйидаги фикрни, чунончи: Ғарбий Германияни қайтадан ҳарбийлаштириш тўғрисидаги Париж битимларининг ратификация қилиниши Европада уруш хавфининг кучайтирилишидан иборат янги вазиятни вужудга келтиради ва бундай вазиятда Европанинг тинчликсевар мамлакатлари ўз хавфсизликларини та'минлаш учун янги чоралар кўришни ўйлашлари лозим бўлиб қолади, деган фикрни алоҳида та'кидлаб кўрсатадилар.

МАЛАЙЯНИНГ МИЛЛИЙ МУСТАҚИЛЛИГИ УЧУН

ПАРИЖ, 22 ноябрь. (ТАСС). Франс Пресс агентлигининг мухбири Сингапурда ба'зи та'сирли касаба союзларининг қўллаб-қувватлаши блан «Халқ ҳаракати партияси» тузилганлигини хабар қилади. Бу партиянинг вазифаси «ярим озод, ярим қул ҳолатида яшаб тураётган малайялиларни мустамлака зулмидан озод қилишдан» ва яқин келгусида Малайянинг мустақиллигига эришишдан иборатдир.

Та'сис йиғилишида тахминан бирярим минг киши ҳозир бўлган. Йиғилишда доктор Тох Шин Шийе партиянинг раиси қилиб сайланган.

ПАРИЖ БИТИМЛАРИ ҲАҚИДА ОЛЛЕНХАУЭРНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ПАРИЖ, 22 ноябрь. (ТАСС). Франс Пресс агентлигининг мухбири Бонндан хабар беради:

Германия социал-демократик партиясининг раиси Эрих Олленхауэр кеча Висбадендаги сайловолди митингда нутқ сўзлаб, Париж битимлари Германияни қайтадан бирлаштиришга тўсқинлик қилади, деди.

Жаҳон Тинчлик Кенгашининг сессияси

СТОКГОЛЬМ, 21 ноябрь. (ТАСС). Бугун Жаҳон Тинчлик Кенгаши сессиясининг Форбекка (Норвегия) раислигида ўтган эрталабки мажлисида сўзланган нутқлар бундан аввалги мажлисларда тилга олинган турли проблемаларга, шунингдек 1955 йилнинг биринчи ярмида Жаҳон тинчлик конгресси чақиришга тайёргарлик кўриш масаласига бағишланди.

Мажлисда Исроил давлати парламентининг а'зоси Туби, Болгария Фанлар академияси президентининг ўринбосари ва Болгария тинчликни ҳимоя қилиш миллий комитети ижроия бюросининг раиси профессор Георгий Наджаков, Ирландия христиан пацифистлари вакили руҳоний Армстронг, медицина доктори Бен Слиман (Тунис) ва бошқалар сўзладилар.

Сўнгра сессия кун тартибидаги 5-нчи моддага, 1955 йилнинг биринчи ярмида барча мамлакатлардаги тинчлик кучлари вакилларининг ассамблеясини чақиришга тайёргарлик кўриш масаласига ўтди.

Бу масала юзасидан Ҳиндистон вакили К. А. Аббос доклад қилди.

У ўз докладининг бошида жаҳон тинчлик тарафдорлари ҳаракати ташкил қилингандан буён ўтган беш йил ичида қилинган муваффақиятли ишларга тўхталди. Аббос уруш хавфи ҳали тугатилгани йўқ, деб уқтириб ўтди. Аббос герман милитаризми қайтадан тикланиш хавфи борлигини кўрсатиб, ғарбий давлатлар бундан илгари ҳам герман ҳарбий машинасидан ўз мақсадлари учун фойдаланишга уринганликларини, лекин бу ҳар гал улар учун ёмон оқибатлар блан тугаганлигини айтди.

Сўнгра докладчи 1955 йилнинг биринчи ярмида бўладиган Жаҳон тинчлик конгрессининг ишида асосий ўринни тутиши лозим бўлган масалалар ҳақида ўз мулоҳазаларини айтди. Ана шундай энг муҳим проблема, даставвал, атом қуролини тақиқлаш проблемасидир. Аббос, олимлардан иборат махсус комиссия атом ва химия қуролини тақиқлаш ҳақида ҳамда атом қувватидан тинч мақсадларда фойдаланиш имконияти ҳақида ўз докладларини тайёрласин, деб таклиф қилди.

Сўнгра Франция вакили Пьер Менье сўзлади. У ўз нутқини чақириладиган конгресснинг вазифаларига бағишлади.

Чили вакили Хозе Куэто сўз олади. У, Латин Америкаси мамлакатларининг оғир аҳволи ҳақида сўзлайди ва АҚШнинг бу мамлакатлардаги ички ишларга 1898 йилдаги ҳарбий интервенциядан тортиб Гватемаладаги 1954 йилдаги интервенциягача ҳарбий йўл блан аралашиб келаётганлигини кўрсатувчи бирқанча мисолларни келтиради.

Айвор Монтегю ҳам (Англия) тинчликсевар кучлар вакилларининг келгуси йилдаги конгрессига тайёргарлик кўриш ҳақида гапирди.

Раислик қилучи сессия номига меҳнаткашлардан, олимлардан, жамоат арбобларидан ва сиёсий арбоблардан жуда кўп мактублар олинаётганлигини, улар Жаҳон Тинчлик Кенгашини табриклаётганликларини ва унинг ишига муваффақият тилаётганликларини айтди.

Мажлис охирида «Швеция сўл хотин-қизлар союзи»нинг делегацияси сессия қатнашчиларини табриклади.

Шу блан эрталабки мажлис ёпилди.

* * *

СТОКГОЛЬМ, 22 ноябрь. (ТАСС). Бугун Жаҳон Тинчлик Кенгашининг сессиясида турли комиссиялар ва кичик комитетлар ишлади. Жаҳон Тинчлик Кенгаши сессиясининг қатнашчилари Стокгольмга келиб турибдилар. Жумладан, кеча ГДР бош министрининг ўринбосари Отто Нушке келди. Ялпи мажлислар ва комиссияларнинг ишлари блан бир қаторда жуда кўп учрашувлар ўтказилмоқда. Бу учрашувлар турли арбоблар ўртасида алоқа ўрнатиш ва бу алоқаларни кенгайтиришга ёрдам беради.

Швециянинг турли шаҳарларида тинчлик тарафдорларининг Жаҳон Тинчлик Кенгаши сессиясига бағишланган йиғилишлари ўтказилмоқда.

Мальме шаҳрида Швеция-Польша жамияти томонидан уюштирилган оммавий йиғилишда 400 киши қатнашди. Мажлис қатнашчилари Жаҳон Тинчлик Кенгаши сессиясида қатнашаётган Польша делегацияси номига табрикнома текстини қабул қилдилар. Кристианстад шаҳрида ҳам тинчлик тарафдорларининг йиғилиши бўлди.

Ялпи қирғин қуроли тақиқлансин!

Александр Корнейчук нутқи

Жаҳон Тинчлик Кенгаши сессиясининг 20 ноябрьдаги мажлисида совет ёзувчиси Александр Корнейчук нутқ сўзлади. У ўз нутқида атом бомбасининг манфур кучларига қарши инсониятни курашга чақирган биринчи да'ват Стокгольм шаҳридан барала эшитилганлигини эслатиб ўтди. Ялпи қирғин қуролларини қўлланишни тақиқлашни талаб этган хитобнома бутун дун'ёга шуердан тарқатилди. Инсониятнинг учдан бир қисми ана шу хитобномага қўл қўйди.

Биз, деди Корнейчук, юз миллионларча кишиларнинг ҳохиши шу тарзда ифода қилинганлиги туфайли Кореяда Хиросима даҳшатлари такрорланмаганлигини биламиз.

Аммо, хавф йўқолган эмас ва давом этмоқда. Бу хавф доим бизнинг олдимизда турибди. Бу хавфни ҳамиша бизга эслатиб турмоқдалар. Шу йилнинг 25 октябрида Шимолий Атлантик иттифоқи қуролли кучларининг бош қўмондони генерал Грюнтер, Шимолий Атлантик иттифоқининг қуролли кучлари келгусидаги урушда атом қуролини ишлатадилар, деб очиқдан-очиқ айтди. Шундан сал вақт илгари, я'ни 8 октябрьда Шимолий Атлантик иттифоқи қуролли кучлари бош қўмондонининг ўринбосари Монтгомери Туркия журналистларига, Атлантик иттифоқи атом қуролини қўлланади, деди. Мен буерда энг компетент кишиларнинг, мавжуд хавфни амалга оширзоладиган кишиларнинг, Шимолий Атлантик блокидаги ҳарбий кучларга раҳбарлик қилаётган кишиларнинг сўзларинигина нақл қилиб келтирдим. Агар буерда океаннинг нариги ёғидаги сиёсатдонлар, ҳарбий арбоблар, журналистларнинг сўзларини ва уларнинг уруш тарафдорлари лагеридаги европали дўстларининг сўзларини келтирадиган бўлсак, сон-саноқсиз мисоллар кўрсатиш мумкин бўлар эди.

Сўнгра, Корнейчук айтдики, Совет Иттифоқи тинчлик сиёсатини доим, изчиллик блан ва узлуксиз равишда амалга ошириб келмоқда ҳамда вазиятнинг қандай бўлишидан қат'ий назар, атом ва водород қуролини тақиқлаш учун, умуман қурол-яроғлар миқдорини чеклаш учун доим, изчиллик ва сабот блан кураш олиб бормоқда.

Бутун дун'ёга ма'лумки, — деди у, ташқи ишлар министрларининг Москва кенгашида 1945 йил декабрь ойидаёқ совет томонининг ташаббуси блан қарор қабул қилинган эди. Бу қарор атом энергиясининг кашф этилиши муносабати блан пайдо бўлган проблемаларни қараб чиқиш учун махсус комиссия тузишни Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеясига тавсия этган эди.

Ялпи қирғин қуролини тақиқлаш тўғрисидаги масала 1946 йилдан бошлаб 1954 йилгача БМТ Бош Ассамблеясининг ҳамма сессияларида ва атом энергияси масаласи блан шуғулланучи комиссияларда совет вакиллари томонидан ўртага қўйиб келинди.

Биз атом бомбасининг сирини, сўнгра эса водород бомбасининг ҳам сирини билиб олганимиздан кейин ҳам, ялпи қирғин қуролини тақиқлаш тўғрисидаги масалада мамлакатимизнинг фикри ўзгармай қолаберди.

Сўнгра, Корнейчук Совет Иттифоқининг БМТ Бош Ассамблеясида ялпи қирғин қуролини тақиқлаш учун олиб борган курашига ва жумладан, Совет Иттифоқининг бу масала юзасидан кейинги вақтларда илгари сурган таклифларига тўхталиб ўтди.

Шундан кейин совет делегати айтдики, Американинг уруш бўлиб қолган тақдирда атом қуролини ишлатиш ҳақидаги таҳдидларига яна бир жуда муҳим ҳолат келиб қўшилди: Париж шартномаларига мувофиқ, Ғарбий Германия армияси атом қуролига эга бўлиш ҳуқуқини олади... 20-нчи асрнинг аччиқ тажрибаси шуни кўрсатдики, герман милитаризми тинчликка ва Европадаги тинч ҳаётга таҳдид қилаётган энг чуқур, энг катта ва энг реал хавфдир.

Европага қарши икки марта юруш қилган ва миллионларча қурбон берилиши натижасида икки марта тор-мор келтирилган герман милитаризми яна бош кўтармоқда ва бизнинг олдимизда яна пайдо бўлмоқда. Биз ана шу хавфга етарли баҳо беришимиз керак, бу сафар уни ялпи қирғин қуроли — атом қуроли блан қуроллантиришни истаётганликлари учун ҳам бу хавфга етарли баҳо бермаслигимиз мумкин эмас.

Шу сабабдан, ҳозирги кунда, — деб сўзини давом эттирди Корнейчук, — дун'ё халқлари термоядро қуролини тақиқлаш учун, қуролларнинг ҳамма турларини камайтириш учун янада кўпроқ ғайрат блан кураш олиб боришлари керак.

АҚШда айниқса кейинги вақтларда жамиятдаги турли табақалар вакилларининг, я'ни зўр бериб қуролланишни тўхтатишни ва термоядро қуролини тақиқлашни талаб этаётган кишиларнинг садоси тобора қаттиқ эшитилаётганлигини қайд қилмай ўтаолмаймиз. Биз, буюк америка халқининг тинчлик учун ва халқлар ўртасида яхши ирода бўлиши учун курашдан иборат ана шу олижаноб ишда муваффақият қозонишини чин кўнглимиздан тилаймиз.

Дун'ё халқлари фаннинг буюк муваффақиятидан, я'ни атом ядросининг парчаланишидан вайрон қилучи куч сифатида ҳеч қачон фойдаланилмасин, бу муваффақиятдан инсониятнинг манфаати учунгина фойдаланилсин, деб талаб қилмоқдалар. Совет Иттифоқида атом энергияси дун'ёда биринчи бўлиб халққа хизмат қилдирила бошлади. Ҳукуматнинг 1954 йил 1 июльдаги баёнотида СССРда қишлоқ хўжалиги ва саноат учун атом энергияси блан ишлайдиган биринчи саноат электростанцияси проектини тузиш ва бу станцияни қуриш соҳасидаги ишлар муваффақиятли суратда тугалланганлиги айтилган эди. Совет олимлари ва инженерлари 50—100 минг киловатт қувватга эга бўлган ва атом энергияси блан ишлайдиган саноат электростанцияларини вужудга келтириш соҳасида муваффақиятли иш олиб бормоқдалар.

Ҳозирги вақтда Совет Иттифоқида қишлоқ хўжалигида, саноатда, медицинада ва мамлакат хўжалигининг бошқа кўпгина тормоқларида атом энергиясидан тобора кўпроқ фойдаланилмоқда.

Мамлакатимизнинг халқлари ялпи қирғин қуролини тақиқлаш тўғрисида битим тузиш йўлида Совет ҳукумати томонидан олиб борилаётган ишларни қизғин қўллаб-қувватламоқдалар. Атом қуролини тақиқлашни талаб этган Стокгольм хитобномасига СССРда 115 миллиондан ортиқ киши, я'ни Совет Иттифоқидаги катта яшар аҳолининг ҳаммаси қўл қўйди. Бизнинг вақтли матбуотимиз, бадиий, илмий ва техника адабиётимиз ялпи қирғин қуролини тақиқлаш ва атом энергиясидан тинчлик мақсадларида фойдаланиш йўлидаги курашга доир масалаларни кенг ёритмоқда.

Совет халқининг бутун ҳаракати тинч ҳаётнинг ҳамма соҳаларида атом энергиясидан мумкин қадар тезроқ кенг фойдаланишга қаратилган. Атом энергиясидан тинч давр эҳтиёжлари учун тезликда фойдаланиш имконияти тўғрисида гўё «асоссиз энтузиазм»га ва «хавфли оптимизм»га қарши ҳозирги вақтда АҚШда ва ғарбдаги ба'зи мамлакатларда нима учун зўр бериб кампания олиб борилаётганлигини тушуниш қийин. Соғлом фикрга қарамай, фаннинг жуда катта ютуқларга эришганлигига қарамай, ана шу мамлакатлардаги сиёсатдонларнинг бирданига разил умидсизликка тушиб қолганликларига нима сабаб эканлигини; уларнинг, иқтисодий жиҳатдан фойдали бўлган атом электростанциялари 1975 йилдан илгари пайдо бўлмайди, деб исбот қилишга жон-жаҳдлари блан уринаётганликларига нима сабаб эканлигини тушуниш қийин. Атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланиш соҳасида халқаро миқ'ёсда ҳамкорлик қилиш принципини қўллаб-қувватлаганимиз ҳолда, бу масалани ҳал этиш халқларни ҳаяжонлантираётган энг муҳим проблемани, я'ни ана шу қудратли энергиядан ҳарбий мақсадларда фойдаланишни тақиқлаш проблемасини кун тартибидан асло чиқариб ташламаслигини қайд қилмай ўтаолмаймиз. Атом қуролининг сўзсиз тақиқланишигина атом энергиясидан тинч давр мақсадларида фойдаланиш учун чинакам шароит вужудга келтиради, табиатнинг улуғ кучини инсонга хизмат қилдиради, бойликларни тезликда кўпайтириш, барча халқларнинг турмуш даражасини кескин суратда ошириш учун мисли кўрилмаган перспективаларни вужудга келтиради.

Корнейчук Европада хавфсизлик масаласи юзасидан умумевропа кенгашини чақириш тўғрисидаги совет таклифига тўхталиб ўтди.

Совет Иттифоқи, деди у, Берлин кенгашида Европа коллектив хавфсизлиги масаласи юзасидан ўз таклифларини киритди ва бу масала юзасидан бошқа давлатлар ҳам ўз таклифларини киритсинлар учун уларга мурожаат қилди. Париж ва Лондон битимларининг илҳомчилари ўзларини кулгили бир ҳолга тушириб қўймоқдалар. Улар ҳозирги кунда ўзларини Совет Иттифоқининг Европада коллектив хавфсизлик тўғрисидаги таклифларидан совет нотаси орқалигина эндигина хабардор бўлган кишилардек қилиб кўрсатмоқдалар. Аммо, уларнинг совет таклифларини ўрганишга ҳақиқатан ҳам вақтлари бўлмаганлигини, уларнинг кейинги ойларда самолётларда кўпроқ яшаганликларини, Европани парчалаб юбориш ва Ғарбий Германияни қуроллантириш учун кундузи ҳам, кечаси ҳам кучларини аямай ишлаб келганликларини ва коллектив хавфсизлик системасининг вужудга келтирилишига йўл қўймаслик учун бутун чораларни кўрганликларини яхши биламиз.

Шу йил 9 ноябрьда икки шаҳар — Сталинград ва Ковентри шаҳарлари атом қуролини тақиқлаш ва уни давлатларнинг қурол-яроғлари қаторидан чиқариб ташлаш тўғрисида Бирлашган Миллатлар Ташкилотига биргаликда юбориладиган мурожаатни имзолади. Бу икки шаҳар урушнинг даҳшатларини ўз бошидан кечирди, кўп кулфат тортди, бутун-бутун кварталларни вайрон қиладиган бомбаларнинг гувуллаган овози, бирқанча авлод узоқ йиллар мобайнида вужудга келтирган, қурган ва қаддини кўтарган нарсаларни ҳалок этучи ва йўқ қилучи бомбаларнинг нима эканлигини чуқур тушуниб ва билиб олди.

Сталинград блан Ковентри ўртасида узоқ масофа бор. Ковентри шаҳрининг лорд-мэри ва Сталинград шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси турли тилларда сўзлашадилар. Ковентри аҳолиси ва Сталинград аҳолиси турлича ҳаёт кечирмоқда. Аммо шаҳарларни қутқазиш тўғрисида, неча юз минглаб ҳаёт эгасининг жонини сақлаш тўғрисида гап борган пайтда, улар тинчликка бўлган иродаларини та'кидлаш учун, тинчлик йўлидаги курашда енгилмас мардлик-жасоратларини қайд қилиб кўрсатиш учун умумий тил, бирхил туйғу ва бирхил сўз топдилар.

Европанинг барча шаҳарлари, дун'ёдаги барча шаҳар ва қишлоқлар, я'ни тинчликни севадиган, тинчлик бўлишини талаб қилаётган, тинчлик йўлида курашаётган кишилар яшаб турган ана шу шаҳар ва қишлоқлар миллионларнинг қалбида бўлган ана шу тинчлик иродасини ифода қилиш учун ва ана шу иродани амалга ошириш учун умумий тил топилмайдими, умумий йўл топаолмайдими, ахир?

Инсоният урушнинг олдини олиш учун етарли даражада кучли сўз ва етарли даражада қудратли ҳаракат топаолмайдими, ахир?

Инсоният ўз сўзини айтади, бузилмас тўғондек бўлиб қад кўтаради. Уруш оловини ёқучиларнинг ва ялпи қирғин тарафдорларининг, қирғинчилик йўлини тутучиларнинг ҳамма планлари ана шу тўғонга дуч келиб, тор-мор бўлади.

Корнейчук ўз сўзининг охирида бундай деди:

Мен, 1955 йилнинг биринчи ярмида дун'ё халқлари конгрессининг чақирилишини совет мамлакатидаги тинчлик тарафдорлари номидан қизғин қувватлайман. Бутун инсониятнинг тинчликка, барча халқлар ва давлатлар ўртасида ҳамкорлик ҳамда дўстлик ўрнатишга қаратилган иродаси бу конгрессда яна бир марта ўзининг кучли ифодасини топади.

Биз, ана шу конгрессда бизнинг ҳаракатимизга қўшилмаган бўлсалар ҳам, биз блан биргаликда тинчлик учун ва халқлар ўртасида дўстлик бўлиши учун кураш олиб бораётган барча вакилларни чин қалбимиздан хурсандчилик блан табриклаймиз.

Сизларни ишонтириб айтаманки, улуғ совет халқи бутун дун'ёда тинчликни ҳимоя қилишни ўзининг энг асосий вазифаси деб ҳисоблаб келди ва ҳозирда ҳам шундай деб ҳисобламоқда, улуғ совет халқи ана шу муқаддас ишда ўз кучларини аямайди.

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИ А. Я. ВИШИНСКИЙНИНГ ХОТИРАСИНИ ҲУРМАТЛАБ ЭСГА ОЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, 22 ноябрь. (ТАСС). Бугун Бош Ассамблея СССР делегациясининг вафот этган бошлиғи А. Я. Вишинскийнинг хотирасини ҳурматлаб эсга олиш учун эрталабки ялпи мажлисини тўхтатди. Бош Ассамблеянинг раиси Ван Клеффенс мотам бўлгани учун Бош Ассамблеянинг ялпи мажлисини тўхтатди ва ана шу жудолик муносабати блан Совет Иттифоқи ҳукуматига, совет делегациясига ва совет халқига та'зия билдирди.

А. Я. ВИШИНСКИЙНИНГ ВАФОТИ ТЎҒРИСИДА МЕДИЦИНА ХУЛОСАСИ

НЬЮ-ЙОРК, 23 ноябрь. (ТАСС). Медицина хулосасига қараганда, А. Я. Вишинский юрак мускулининг кескин параличи натижасида вафот этган.

А. Я. Вишинскийнинг вафоти муносабати блан та'зиялар

НЬЮ-ЙОРК, 23 ноябрь. (ТАСС). СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари ва Бош Ассамблеянинг 9-нчи сессиясида қатнашаётган совет делегациясининг бошлиғи А. Я. Вишинскийнинг вафоти муносабати блан кеча Франция бош министри ва ташқи ишлар министри Мендес-Франс, БМТнинг бош секретари Хаммаршельд, БМТ Бош Ассамблеяси 9-нчи сессиясининг раиси Ван Клеффенс, шунингдек Белоруссия ССР, Бразилия, Бирма, Миср, Яман, Ироқ, Эрон, Ҳиндистон, Индонезия, Ливан, Мексика, Голландия, Перу, Польша, Таиланд, Украина ССР, Франция, Чехословакия, Швеция, Эквадор ва Югославия делегацияларининг бошлиқлари ва вакиллари Совет Иттифоқининг БМТ ҳузуридаги ваколатхонасига келиб, ўз номларидан та'зия билдирдилар.

Совет ҳукуматига ва марҳумнинг қариндошларига та'зия билдириб ёзилган телеграмма ва хатлар олинмоқда. БМТнинг бош секретари Хаммаршельддан, АҚШ делегациясининг бошлиғи Лоджан, Греция ва Ливан делегацияларидан шунингдек Поль Робсондан ва АҚШдаги бошқа прогрессив арбоблардан та'зия билдириб ёзилган телеграммалар олинди.

Бундан ташқари, ваколатхона АҚШдаги ва бошқа мамлакатлардаги турли ташкилотлар ҳамда граждандардан жуда кўп хат ва телеграммалар олмоқда. Бу хат ва телеграммаларда А. Я. Вишинскийнинг бутун дун'ёда тинчлик учун курашдаги катта хизматлари та'кидланади.

ГДРДАГИ ЯНГИ ҲУКУМАТНИНГ ҚАСАМ'ЁДИ

БЕРЛИН, 22 ноябрь. (ТАСС). АДН агентлиги қуйидагиларни билдирди: Германия Демократик Республикасининг бош министри О. Гротеволь ўзи тузган ва Халқ палатаси тасдиқлаган ГДР ҳукуматининг а'золари блан биргаликда президент В. Пик ҳузурига келди.

В. Пик янги ҳукуматнинг қасам'ёдини қабул қилди ва Халқ палатасининг мажлисида бош министр О. Гротеволь баён қилган ҳукумат программасини амалга оширишда янги ҳукуматга муваффақият тилади.

СОВЕТ МАДАНИЯТ АРБОБЛАРИ ҲИНДИСТОНГА ЖЎНАБ КЕТДИЛАР

Ҳиндистон-Совет маданий алоқа жамиятининг таклифига биноан, Ҳиндистон-Совет маданий алоқа жамиятининг Умумҳиндистон конгрессида меҳмон сифатида қатнашмоқ учун совет маданият арбоблари: Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасининг директори академик Н. В. Цицин, Чет эллар блан маданий алоқа қилучи Бутуниттифоқ жамияти правлениеси раисининг ўринбосари Г. М. Калишьян, СССР Совет ёзучилари союзи президиумининг а'зоси В. М. Кожевников, фахрий академик Н. Ф. Гамалея номидаги Эпидемиология ва микробиология институти лаборатория мудири медицина фанлари доктори М. С. Захарова 22 ноябрьда Москвадан Деҳлига жўнаб кетдилар. (ТАСС).

Об-ҳаво ма'лумоти

Тошкент об-ҳаво бюросининг ма'лумотига қараганда, бугун Тошкент областида ва Тошкентда ҳаво булутланиб туради, ба'зи жойларда эса ёмғир ёғади. Температура 9—12 даража иссиқ бўлади.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТРЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 24/XI да **Шоҳи сўзана**, 25/XI да **Гамлет**.

КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА», НАВОИЙ номли «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» — янги ҳинд бадиий фильми **Икки бигха ер.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — **Дайди** (1 ва 2-нчи серия).

НАВОИЙ номли — кундуз соат 4 яримда **Кинотўплам:** 1) **Лиондаги халқаро ярмаркада,** 2) **Ваҳш дар'ёсининг водиси.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
24 ноябрьда
10 қизиқчининг иштироки блан
КУЛГИ, ЮМОР, САТИРА КЕЧАСИ

Программада: кулгили парчалар, кўринишлар, ҳазиллар ва бошқа номерлар.

Томоша кеч соат 8 да бошланади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия гурмуши бўлими — 136, Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими—135. Саноат ва транспорт бўлими — 132, Хатлар бўлими — 132 Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими — 38142

Р. 07596. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1594.